Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной ... 21-нээ гарана | № 48 (14070) | 1973 оной февралиин 27, вторник | Сэн 2 мүнгэн

...ҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ...ЭРЭ ХҮНДЭ

...РКЫМНАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ...ЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ БОЛЗОРЬООНЬ УРИД, ...ООЙ ЗУНАЙ ҺАРАНУУДТА ДҮҮРГЭЭД, ЭНЭ ...ҮСЭБӨӨР АЖАЛЛАЖА ЭХИЛЭЭ ҺЭН. ЭНЭ ...ИН ТАБАН ЖЭЛЭЙ ГУРБАН ЖЭЛЭЙ ДАА... РЕСПУБЛИКЫНГАА 50 ЖЭЛЭЙ ОЙН ...Э БОЛОТОР ДҮҮРГЭХЭ УЯЛГА АБААБДИ»

...Тумуровагай үгэнүүдые зал соо һуугшад ...а хайшаалтаар угтан абаа һэн. Энэ жэлэй ян... үгүүлэгшэд республикынмнай промышлен... барилгын, транспортын болон хүдөө ажахын ... зүблөөндэ хабаадагшад нүхэр Тумуровагай һайшаан дэмжэжэ байһанаа ... байгаа.

...Ажалай Герой Дарья Касьяновна Тумурова ... республика доторнай һайн мэдээжэ болонхой. ...Улаан-Үдын нарни сэмбын фабрикада хори гаран ...та таһалгаряагүйгөөр ажаллажа, ходо түрүү ... эрэлдэ ябана. Республикынгаа хүдэлмэрилэгшэ... түлөөлэгшэ болоно, партиин XXIV съездын ...р бунгагда бэлэй.

...үйлэдбэриин түрүүшүүл, сэмбэ нэхэгшэд ... Клочникова, Евдокия Синицкая, Мария Фоми... Афанасьева, Александра Гриф, ... Тумурова табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбые ... хахад жэлээр уридшалан дүүргэхэ гэжэ ...

...залуурхад гэжэ суурхадаг эдэ, мүн үйлэдбэ... олон түрүүшүүлэй ямар аргаар амжалта түйла... ...л бухэндэ бүтээсэ эхэтэйгөөр ажаллаһанаб? ...хүдэлмэриин гэһэн нэрэеэ үнэн сэдьхэлһээ ...һайн ... хэмжээ ... залуушуулай ... аргаар ... һанал ... ажаллажа ... шадабари улам дээшэлүүл... оло арга шудална. «Үдэр бүхэндэ һайнаар ... шанартай ехэ продукци бүтээн гаргаха ...» ... хүдэлмэрилэгшэ ...

...хүгжэлтэ ... эмхидхэлэй ... социалис уялгануудаа ... түлөө дэлгэрһэн социалис ... «Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалха, ... бүхэндэ нэбтэрүүлхэ» ... тэмжэлгэ ... Түрүү онол ар... шудалха ... түрүү онол арга шудалһан, ... шадабарииие дээшэлүүлхэ ... шэлэн ... «дүрбэн жэл соо», «эрхим ... түлөө», «үйлэдбэриин ... «...дээрэ ...» гэжэ ... мүрысөөн дэлгэрүүлээ.

...тарбиин үрэ дүн согсолжо, бүгэдэдэ мэдээжэ ... зүблөөндэ сасуулан хаража үзэхэ ... түрүү дүй ... шэнэ арга олгохо гэһэн В. И. Ленинэй зааба... дэлгэрэжэ байгаа бүхэсоюзна социалис ... шэнэ удха шанартай болобо. Промышлен... барилгын, транспортын, хэлхээ холбооной ... коллективүүдэй энэ мүрысөөндэ оролсо... ... тодорхойлон юм.

...замай локомотивна депогой коллектив табан ... даабарине урагшатай һайнаар дүүр... ...тивнүүдые суудхаэдэ 1000 километрэ түйл... ... урагшатай продукци бүтээжэ, алмалта, арьба... ... коллектив мүрысөөнэй ... Энээнэй ашаар ... һайн үрэ дүн түйлаа. Локомотивуу... ...суудхаэдэ 100 километрээр түргэдхэгдэһэн ... ажалай ... түйлаһан үрэ дүнгүүдэ ... бригада болохо гэжэ ... ажаллажа байна. Түмэр замшад ... хэлэнэн ... хүндэлдэг, тэрээндээ хүрэмөөр ... амжалтатай һэн. Коллективэй дунда дэлгэр... ... мүрысөөнэй үрэ дүн һара бүхэндэ согсо... ... хүдэлмэрилэгшэд харана, ... Локомотивна ямар бригадын электрово... ... түргэнөөр холлодон ябуулһаниинь, хэды ... залаа һэн ... түрүү ... бригада ... дүршэлтэй танилсаха, шэнэ юумынь ... эрхэ байдал хангагдаханай.

...түрүү ажалай ... хүгжэлтэ хэрэгжүүлхэ ... Ленинэй ордентэ локомо... ... заводой ветерануул. Социалис ... ССР-эй Верховно Соведэй депутат Б. З. ... Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай хоёр ордено... ... Курочкин болон бусад хэдэн арбаад ажа... ... хүсэ шадалаа, оюун бэлигэ түрэл за... ... заһатай холбожо, залуу хүдэлмэрилэгшэ... ... үльгэр жэшээ харуулна.

...даабарине 7 час соо дүүргэхэ гэһэн С. И. ... ажалай бүхы наһа, хүсэ шадалаа заво... ... «заводой ветеран» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүр... ... В. П. Цельгофером, ажалай бүтээсэ дээшэ... ... даабарине 4 жэл 2 һара соо дүүр... ... Красноокой даадаг бригадануудай гар... ... коллективэй һайн һайхан ёһо заншалай ... болоно бэшү.

...Ажалай Геройнууд — барилгашан Б. А. ... модо бэлэдхэгшэд А. П. Кудряшов, Н. Ф. ... слесарь В. И. Немочин болон бусад. Эхэ оро... ... медальнууда хүртэһэн үйлэдбэриин түр... ... хүдэлмэрилэгшэд ... ёһотой мастер... ... даршалана.

...арьбадхаха, совет хүдэлмэришэнэй ... хухалангүй ажалаха, һайн шанартай ехэ ... бүтээжэ, коллективэйнгээ, предприятиингаа ... болгохо гэһэн һайн һайхан һанал эрмэл... ... ехэ зүүлтэй юумэ ... ёһотой ажалай ... түрүү ... Үнэхөөрөө, эхэ орондоо, совет арада... ... тухай хэрэгтэй, хамтынгаа байлиг арьбадхаха ... хүндэлэн, хүндэ хүндэлэн, хэлэһэн ... баатаршалга гаргалтын ... юм.

...шэнэй анги — общественна үйлэдбэрилгын гол ... Общественна шэнэдхэл байгуулха, коммунизмын ... хүгжэлтэ ... бүтээлгэ ... һуури бэлэдхэхэ, оронойнгоо ...техническэ хүгжэлтэ ... хэрэгтэ хүдэлмэришэн ангиин ... эрхим хүгжөөхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэн ангиин ... гол ... бүтээлэй түйлахай гэхэ. Энэнь юуб гэхэдэ, ... нийтын үйлэдбэ... ... түйлаха, нийтын үйлэдбэ... ... хүгжэжэ, ... юрэдэл ... хүгжөөлгэ ... ажаллахань ... хүсэтэй ... Энэ ушар мэргэжэлээ ... дээшэлүүлхэ, эдэбхи улам хүсэтэй ... хэрэглэхэ ... ажалшад ... хүдэлмэриин ... хүдэлмэришэн ... Хүдэлмэришэн ангиин һайн ... арьбадхаха, табан жэлэй түсэбые ... түрүүтэй тэмсэлэй эхин ... хэрэгтэй ... хүн ... алдарта нэрэ эзэн түрүү зэргэдэ бодото ажал ... хүрэхэй!

Прагада Староместскэ талмай дээрэ Февралиин илалтын 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой митинг болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: митингын президиумдэ.

Фототелеграфаар абтаһан зураг.

ЧССР-тэ Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ АЙЛШАЛҺАН ТУХАЙ

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Чехословакиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй, ЧССР-эй Президентын ба Правительствын уряалаар Чехословакиин Социалис Республикада ошоод, 1973 оной февралиин 22-һоо 24 хүрэтэр айлшалжа байхадаа, хархис хүсэнүүдые дараһан Чехословакиин ажалшадай февральдахи илалтын 25 жэлэй ойн баяр ёһололнуудта хабаадаа.

Л. И. Брежнев ЧССР-тэ байха үедөө КПЧ-гэй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Г. Гусактай, ЧССР-эй Президент Л. Свободотой, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй ба Секретариадай гэшүүдтэй уулзаһан, хөөрэлдэһэн байна.

Чехословак нүхэд социализм батадхаха, хүгжөөхэ зорилгоор КПЧ-гэй бэелүүлдэг политическэ, эмхидхэлэй ба суртал бодолой ажал ябуулга тухай, экономикын ба соёлой талаар республикынгаа түйлаһан амжалтанууд тухай хөөрөө. Чехословакиин хүдэлмэришэн ангиин, ажалшадай түйлалтануудынь социалис замаар ЧССР-эй хүгжэһэн 25 жэлэй дүнгүүдые согсолһон КПЧ-гэй Центральна Комитедэй 1973 оной февралиин пленумэй материалнууд дотор харуулагданхай. Чехословакиин Компартиин XIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ, саашанхи арга боломжонууд тухай пленум дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ ЧССР-тэ хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулха хэрэгүүдтэй холбоотой асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ ябадалда партиин ба арад зоной оролдолго хүсэлэлгэ элсүүлхэ шухала нүхэсэл болохонь лабтай.

Социалис общество доторхи хүдэлмэришэн ангиин дүүргэдэг түрүү үүргын, тэрэнэй революционно гурим заншалнуудые сахилга ба арьбадхалгын ехэ удха шанартай байһые ЧССР-эй дүй дүршэл эли тодоор гэршэлэн харуулна гэжэ совет тала тусхайлан тэмдэглээ. Чехословакиин ажалшад өөрынгөө марксистско-ленинскэ дайшалхы манлайн — Коммунис партиин хүтэлбэри доро. 1948 оной февралиин илалтата замаар дабшан, социалис Эхэ оронойнгоо бүри ехээр хүгжэн һалбарха ябадал түйлаха гээд этигэдэг байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ КПСС-эй, совет арадай шиидхэжэ байһан зорилгонууд тухай, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй бэелүүлэгдэжэ байһан тухайда Л. И. Брежнев чехословак нүхэдтөө мэдээсээ. СССР-тэ коммунизм байгуулгын дүй дүршэлэй ехэ удха шанартай байһые экономико, соёл болбосорол хүгжөөхэ хэрэгтэ, ниитын ажал ябуулгын бусад бүхы һалбаринуудта совет арадай түйлаһан амжалтануудай ехэ удха шанартай байһые чехословак тала тусхайлан тэмдэглэбэ. КПСС, Советскэ Союз социалис хүгжэлтын бүхы шатануудтаинь, аха дүү Чехословакида дэмжэлгэ үзүүлнэ. ЧССР-эй коммунистнууд болон ажалшад энэ дэмжэлгыень үндэрөөр сэгнэнэ, тэрэниие Советскэ Союзай Ленинскэ Коммунис партиин интернациональна сэхэ шууд хараа бодолой бэелэл мүн гээд тоолоно гэжэ тусхайлан тэмдэглэгдээ.

Хоёр партиин ба хоёр оронной хоорондохи харилсаанай бүхы талаараа хүгжэжэ байһанда сэдьхэлээ ханангай байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэд. Хоёр талын хоорондо, тэрэшэлэн социалис ёһоной экономическа харилсаанай нэгэдхэмэл программада хоёр ороной хабаадалгын үндэһөөр бэелүүлэгдэжэ байгаа экономическа холбоон амжалтатайгаар хүгжэнэ.

Уласхоорондын бүхы шухала асуудалнуудаар хоёр партиин адли хараа бодолнуудтай ба ябуулгануудтай байһые уулзалгада хабаадагшад сэдьхэлээ ехээр ханан тэмдэглээ. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай үгээе ойлголсон зүблэрһэн политика Европодохи шахардуу байдал һуларуулха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргээ. Дайнай хойто тээхи тус түбиин түүхын шэнэ шатые — бүхы арадуудай аша туһада харюусахаар бата бэхи эб найрамдалай, тэгшэ эрхэтэ, алишье талада ашатай туһатай экономическа, соёлой харилсаа холбооной шатые нээжэ болохо, аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангаха ниитэевропын зүблөө зарлалгын бэлэдхэл мүнөө Европодохи политикын гол асуудал болонхой. Эдэ зорилгонуудые шиидхэхын тула юун хэгдэхэ ёһотойб гэхэдэ, Европын гүрэнүүдэй хоорондын харилсаае үшөөл орёо бэрхэтэй байлгадаг асуудалнуудые шиидхэхэ шухала. Энэнь Мюнхендэхи хархис хэлсээе үнэнтэ бэшэ, хүули ёһондо харша гэжэ мэдэрхэ гэдэг чехословак арадай үнэн зүб эрилтэдэ түбхын түрүүн хамаадана.

Вьетнамдахи дайеболюулһан ябадал — һүүлэй үеын уласхоорондын ехэ түйлалта болоно. Вьетнам арадай энэ илалтань бүхы түрүү, эб найрамдалда дуратай хүн түрэлтэнэй зүгһөө ехээр һайшаагдан угтагдаа. Вьетнамай асуудалаар болохоёо байгаа уласхоорондын конференци дурсагдаһан хэлсээе бэхилхэ, сүлөөдэ дуратай, баатар габьяата вьетнам арадай амгалан ажаһуулгадань, национальна хүсэл эрмэлзэлээ амгалан оршон байдалда бэелүүлхэ ябадалдань туһа хүргэхэ гээд найдажа байһанаа СССР ба Чехословаки элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Лаосто амгалан байдал һэргээхэ, национальна эблэрэлгэ хангаха тухай хэлсээнэй түйлагдаһантай дашарамдуулан сэдьхэлээ хананги байһанаа хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад элирхэйлбэ. Индохитадтахи дайнай бүхы гуламтанууд ойрын сагаар сүм һүнөөгдэхэ гэжэ эдэ найдана. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудай хойшолонгуудые усадхаһанай, энэ районой бүхы гүрэнүүдэй ба арадуудай хуулита эрхэ болон хүсэл эрмэлзэлые хүндэлһэнэй үндэһөөр, Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороое болюулхын тула өөһэдһөөнь дулдыдахаар бүхы юумэ хэхэ гээшэ эб найрамдалда дуратай бүхы гүрэнүүдэй уялга болоно гэжэ Советскэ Союз, Чехословаки адляар ойлгоно.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй, эзэрхэг түримхэй ба дайнай империалис политикада эсэргүү түрүү үзэл бодолтой, амгалан ажаһуухые хүсэдэг бүхы хүнүүдэй хамтын эдэбхитэй ябуулганууд бүри ехэ үрэ дүнгүүдые хангахал байха гэжэ уулзалгада хабаадагшад тэмдэглэбэ. Партиингаа XXIV съездын тодорхойлон хараалһан эб найрамдалай программые бодото дээрэнь сэхэ шууд бэелүүлэгшэ КПСС-эй утаа ехэ хубитын энэ хэрэгтэ оруулагдажа байһыень чехословак нүхэд онсолон тэмдэглээ. Энээнтэй дашарамдуулан, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын, арадуудай аюулгүй байдал, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал бэхижүүлхын тула, СССР США хоёрой хоорондын харилсаанда зохихо хубилалтануудай боложо байһаниинь ехэ удха шанартай.

Социалис оронуудай, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй эмхидэл нэгэдэлые марксизм-ленинизмын ба пролетарска интернационализмын гол ёһонуудай үндэһөөр, эб найрамдалай демократиин, национальна бэеэ дааһан байдалай, социализмын ба коммунизмын шэнэ илалтануудай аша туһада улам батадхахын түлөө КПСС ба КПЧ тэмсэлээ үргэлжэлхэ байха.

Л. И. Брежневэй, чехословак хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэржэ, зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар хараа бодолнуудайнь тон адли байһые элирхэйлэн харуулба.

Нүхэр Л. И. Брежнев Москвадаа бусажа ерэбэ

Республикын ажалшадай февральдахи илалтын 25 жэлэй ойн һайндартэ хабаадахын тула, КПЧ-гэй ЦК-гай, ЧССР-эй Президентын ба Правительствын уряалаар Чехословаки ошоһон КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев февралиин 25-да Прагаһаа Москвадаа бусажа ерээ.

Нүхэр Л. И. Брежневые Киевскэ вокзал дээрэ нүхэд Л. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, Ю. В. Андропов, Б. Н. Пономарёв, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд Б. П. Бещев, В. В. Кузнецов, Г. С. Павлов, Г. Э. Цуканов, У. У. Черненко, Н. А. Щелоков, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн О. Б. Рахманин гэгшэд угтаба.

ЧССР-һээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Ян Гавелка, Чехословакиин посольствын хүдэлмэрилэгшэд угтагшадай дунда бии байгаа.

(ТАСС).

КПСС-эй обкомдо

Үсэгэлдэр, байгша оной февралиин 26-да, КПСС-эй обкомдо партиин райкомуудай нэгэдэхи секретарьнарай зүблөөн боложо үнгэрбэ. Тус зүблөөн дээрэ «КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 он) Пленумэй «Партийна документнүүдые һэлгэхэ тухай» тогтоолой дүүргэлтэ тухай» асуудал зүбшэгдөө.

Тус асуудалаар КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша нүхэр **А. Б. Бардонов** мэдээсэл хэһэн байна.

Энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **С. Н. Булдаев,** КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Г. М. Конев,** КПСС-эй Баргажанай райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Л. Б. Раднаев,** КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **В. И. Титов,** КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **К. К. Шомоев,** Улаан-Үдын авиационно заводой парткомой секретарь нүхэр **Г. Д. Бондаренко,** КПСС-эй Прибайкалиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Н. Е. Шелковников** гэгшэд хабаадалсаа.

Зүблөөн дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** үгэ хэлэһэн байна.

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо Людмила Вершинина 4-хи жэлээ һаалишанаар ажаллаха зуураа, суг хүдэлдэг нүхэдтөө нилээд мэдээжэ болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ комсомол басаган Люда харууһалжа байһан 23 үнеэнэй тус бүриһөө 2.100 килограмм һү һаажа, залуу һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ, эрхимлэжэ гараһан. Байгша ондо Людмила Вершинина үнеэн бүриһөө 2.200 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялгатай. Людмила сүүдхын туршада 135—140 килограмм һү һаажа, хараалһанаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула оролдожо байнхай.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХУРЬГАД ОЛООР АБТАНА

Баян-Булаг баяншье, уужамшье тала даа. Эндэ Хүдэриин совхоз оршодог. Хүдэриин голые үгсэжэ, хорёод модоной зайда ошобол, Мухоор Уулын үбэртэ мянгаад толгой хонидой хоёр отарын байрладаг буусада тулажа ерэхэт. Отарануудые дүй дүршэлтэй хонишод Цырен-Даши Дондопов Гүрэ Юмтаров хоёр даажа абанхай, гэр бүлөөрөө харууһалдаг.

Үнгэрһэн намар, отделениин партийна хамтын суглаан дээрэ коммунистнууд социалис уялгануудые абаа һэн. Эгээл эндэ түрүү хонишон, коммунист Ц-Д. Дондопов дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа бэлэй.

— Даажа абаһан 628 эхэ хониниһоо 600 хурьга абажа, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалхаар хараалнаб, — гэжэ Ц-Д. Дондопов сэхэ мэдүүлһэн юм. Мүнөө тус отарада хоёр зуугаад хурьгад абтаад байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ еүүдхэдэ 10—20 хурьгад абтана. Тус отарын хонишод хэлэһэн үгэдөө лаб хүрэхөөр ажаллана.

Ф. МАНЖИХАНОВ.

Хяагтын аймаг

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

НҮХЭР Н. И. ВОРОБЬЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын эдеэ хоолой промышленностьда олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Улаан-Үдын ликеро-архиин заводой директор нүхэр **Воробьев Николай Ивановичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной февралиин 26.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

ХҮДӨӨГЭЙ УРАН ҺАЙХАНАЙ БҮЛГЭМЭЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД БА УРАН ҺАЙХАНАЙ БҮЛГЭМДЭ ХАБААДАГШАДТА БУРЯАДАЙ АССР-эй КУЛЬТУРЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүдөөгэй уран һайханай самодеятельностиин хүгжэлтэдэ габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Доржиева Пылма Цыреновнада — Хэжэнгын аймагай Загаһатын хүдөөгэй Соёлой байшангай директор.

Дорофеев Николай Ивановичта — Зүүн-Сибириин гүрэнэй культурын институдай багша, шэмээшэгүүдэй Забайкальска арадай хоорой хүтэлбэрилэгшэ.

Ишигенов Александр Васильевичта — Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь, уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадагша.

Мадуев Николай Юрьевичтэ — Арадай творчествын республиканска байшангай директор.

Поправко Людмила Марковнада — Нарһатын хүүгэдэй хүгжэмэй һургуулиин багша, Яруунын аймагай «Яруна» гэжэ дуушадай ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ.

Рыжаков Александр Ивановичта — Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозник, Ехэ-Куналейн арадай хоорой хүтэлбэрилэгшэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной февралиин 26.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

ХҮДӨӨГЭЙ УРАН ҺАЙХАНАЙ БҮЛГЭМЭЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД БА УРАН ҺАЙХАНАЙ БҮЛГЭМДЭ ХАБААДАГШАДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Уран һайханай бүлгэмэй хүгжэлтэдэ амжалтатайгаар хабаадалсаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Аюржанаев Агу Агвановичые — Хэжэнгын ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой культурын таһагые даагша, «Ургы» гэжэ арадай хоорой дуушан.

Баранов Ермил Николаевичые — Баунтын аймагай Багдаринай арадай театрай зүжэгэй таһагые даагша.

Батодоржиев Владимир Найдановичые — Хэжэнгын аймагай электрическэ районно сетиин хүдэлмэришэн, «Ургы» гэжэ арадай хоорой дуушан.

Бодягин Яков Азаровичые — Улаан-Үдын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин багша.

Голендухина Ирина Власовнае — Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүүгэдэй саадые даагша, Ехэ-Куналейн арадай хоорой дуушан.

Гомбоева Мэдэгма Банневнае — Сэлэнгын аймагай Жаргалантын хүдөөгэй Соёлой байшангай уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ.

Иванов Федор Сергеевичые — балетмейстер.

Рыжаков Федор Ферапонтовичые — Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозник, Ехэ-Куналейн арадай хоорой дуушан.

Цыденжапов Гомбо Цыденжаповичые — режиссер.

Цыбенова Софья Данзановнае — Зэдын аймагай Дэдэ-Ториин хүдөөгэй Соёлой байшангай ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ.

Шахов Валентин Ивановичые — Хяагтын городской Соёлой байшангай методист.

Шестакова Мария Ефимовнае — уран зурааша.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной февралиин 26.

Комсомолой ажабайдал

ШИИДХЭХЫ ГУРБАДАХИ ЖЭЛДЭ—ГАБШАГАЙ АЖАЛ

ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой ээлжээтэ пленум боложо, «Совет Социалис Республикануудай Союзай 50 жэлэй ой тухай нүхэр Леонид Ильич Брежневэй элидхэлтэй, мүн КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин (1972 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй дашарамдуулан областной комсомольско организациин зорилгонууд тухай» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр К. М. Продайвода пленум дээрэ элидхэл хэһэн байна. ССР Союзай 50 жэлэй ой тухай нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл соо, мүн КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүд соо совет арадай, тэрэ тоодо комсомол, залуушуулай үмэнэ тон ехэ зорилгонууд табигданхай, гээд элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ. Эдэ шухала документнүүдэй удха шанарые комсомолой гэшүүн бүхэндэ, бүхы залуушуулда һайнаар ойлгуулжа, тэдэниие ажалай шэнэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэлдэ элсүүлхэ гээшэ комсомолой организацинуудай шухала зорилго болоно.

Манай совет орон юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ ороод ябана гэжэ элидхэлшэ үргэлжэлүүлнэ. Энэ гурбадахи жэл манай Буряадай автономито республикын ажалшадта бүришье ехэ удхатай— Буряадаймнай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой энэ жэлдэ гүйсэхэнь. Тиимэһээ шэнэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ, түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойдо манай комсомол, залуушуул габшагай ажалаа зорюулха зэргэтэй.

Саашадаа нүхэр Продайвода республикын промышленностиин, барилгын, транспортын ба хүдөө ажахын үмэнэ байһан зорилгонууд дээрэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо, эдэ зорилгонуудые, шиидхэлгэдэ комсомолшуудай оруулха хубита тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө.

Тэрэшэлэн комсомол, залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта элидхэл соо ехэ анхарал хандуулагдаа.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ эхилжэ, ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь В. Тимашев эгээн түрүүлэн үгэ абаба.

— 46 мянга гаран комсомол-залуушуул манай городто ажаллана, һуралсана, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Городой комсомольско организацинуудта бултандань бүхэсоюзна комсомолой суглаан үнгэргэгдэжэ, үнгэрһэн жэлэй ажалай болон һуралсалай дүн зүбшэн хэлсэгдэжэ, 1973 ондо социалис уялганууд абтаһан байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха, алмалта арьбалалтын гурим наринаар сахиха, научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаха асуудалнуудта суглаанууд дээрэ ехэ анхарал табигдаа. Эдэ суглаанууд комсомол-залуушуулай эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ үүргэтэй байба. «Теплоприбор» заводто продукциин шанар хинан шалгажа байха комсомолой оперативна отряд байгуулагдаа. Авиационно заводой залуу урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод жэлэй туршада 100 мянган түхэриг алмаха дурадхалнуудые оруулжа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гэжэ шиидэбэ. Тиихэдэ 50 мянган түхэриг алмаха дурадхалнуудынь Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ой болотор үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэөд байха юм. Гадна тус заводой залуушуул Эрхирэгэй совхоздо һайжаруулагдамал бэлшээри байгуулжа үгэхэнь.

Гэхэтэй хамта городой комсомолой организацинуудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд олон. Барилгын олохон организацинуудта, һуралсалай заведенинүүдтэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һула, «Комсомолой прожекторнууд» ажалланагүй тооной.

«Табан жэлдэ — габшагай ажал, шадабари мэргэжэлээ» гэһэн уряа доро аймагай комсомол, залуушуул хүдэлжэ байна, — гэжэ ВЛКСМ-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь В. Будаев хэлэнэ. Аймагай колхоз болон совхозууд, промышленна предприятинууд табан жэлэй үнгэрһэн хоёр жэлдэ муу бэшэ амжалтануудые туйлаа юм. Энээндэ манайшье комсомол-залуушуулай хубитань бии гээшэ.

Мүнөө нийтын малай үбэлжэлгэ харюусалгатай үедөө ороод байна. Тэжээл дуталдажа, зарим бэрхэшээлнүүд дайралдана. Тиимэһээ малшадай хүдэлмэридэ, тэдэнэй культурно-ажаһуудалай эрилтые комплексноор хангаха асуудалнуудта ВЛКСМ-эй райком ехэхэн анхаралаа хандуулна. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ һурагшаднай хубитая оруулалсана. Жэшээлхэдэ, Хамниин һургуулиин һурагшад 300 гектар сабшалан шулуунһаа сэбэрлэхэ, тус тустаа 10—10 килограмм үнэһэ суглуулжа, ажахыда тушааха гэһэн уялга абанхай. Энэ үүсхэлынь аймагай бусадшье һургуулинуудта дэмжэгдэнэ.

ВЛКСМ-эй обкомой гэшүүн, Хурамхаанай аймагай Аргатын совхозой һаалишан С. Тарасова үгэ абажа, фермынгээ, өөрынгөө ажал хэрэг тухай хөөрэжэ үгэбэ. 12-дохи жэлээ һаалишанаар хүдэлнэ. Үнгэрһэн жэлдэ һү һааха жэлэйнгээ түсэб бүри сентябриин 15-да дүүргэжэ, СССР-эй 50 жэлэй ойдо даабариһаа гадуур 50 центнер һү һаажа бэлэглэһэн байна. Бүхы фермээрээшье даабаряа үлүүлжэ, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Облпрофсоведэй ойн баярай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Гэхэтэй хамта дутуу дутагдалнуудые бии гэжэ оратор тэмдэглэбэ. Фермэ дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулагданагүй, малай байра хуушаранхай. Мүн малшадайшье гэр байрынь тулюур, культурно-ажаһуудалай зохид эрхэ байдалаар хангагданагүй. Энээн дээрэһээ боложо, хүдөө нютагуудта, холын фермэ, отарануудта залуушуул үсөөн ажаллана. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ хурьга абалгадань авиационно заводойхид ерэжэ, совхоздо ехэ туһаламжа хүргэдэг байбал, мүнөө жэлдэ тэдэнэр ерээгүй байһаар.

Зэдын аймагай комсомол залуушуулай ажал хүдэлмэри тухай ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Цыбиков пленум дээрэ хөөрэжэ үгэбэ. Ажахын гол һалбари болохо мал ажалда хүдэлхөөр комсомол, залуушуулые эльгээхэ, тэдэнэрые культурно-ажаһуудалай һайн эрхэ байдалаар хангаха хэрэгтэ аймаг дотор ехэ анхарал табигдана. Хонишодоор 210-аад комсомолшууд, залуушуул мүнөө үедэ ажаллана.

Гансахан Ленинэй орденто Борьёогой совхоздо 80 гаран залуушуул хонин ажал дээрэ хүдэлнэ. Саашадаа комсомол-залуушуулай гүүртэ, отарануудые олошоруулха зорилго табигдана.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ ВЛКСМ-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь В. Тугдумов, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой тракторист Е. Галиндухина, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын хүдэлмэрилэгшэ Г. Карнаухов болон бусад хабаадаа.

ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. Д. Раднаев үгэ хэлээ. Элидхэлшэ — КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр К. М. Продайвода түгэсхэлэй үгэ хэлэжэ, пленум зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

Сотниковой шубуунай фабрикада ажалай ам... дые туйлажа байһан түрүүшүүл олон. Фабрик... тив түрэл республикынгаа алдарта 50 жэлэй ой... бэлэгүүдээр угтаха гэжэ эрмэлзэнэ. Фабрикын ... дэлмэришэн Августа Сивакова дальбараануу... хүдэлдэг юм. Тэрэ түрүүшүүлэй тоодо батаар ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Сивакова ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ

ОБЛПРОФСОВЕДЭЙ ПЛЕНУМ

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1972 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, Буряадай АССР-эй 50-жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха талаар социалис мүрысөө эмхидхэхэ, 1973 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар республикын профсоюзна организацинуудай зорилгонууд тухай» гэһэн асуудал облпрофсоведэй пленум дээрэ һаяхан зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Социалис мүрысөө саашадаа нарижуулан һайжаруулха, үйлэдбэриин арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ, абаһан социалис уялганuудай дүүргэлтые һайнаар хинан шалгаха, мүрысөө эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ талаар профсоюзуудай үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ асуудалнуудта элидхэгшэ — облпрофсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Л. С. Асеев, мүн элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаһан — Тимлюйн цементын заводой завкомой түрүүлэгшэ Чирков, «Электромашина» заводой главна инженер нүхэр Кубальский, прибор бүтээлгын заводой профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Продайвода, Бэшүүрэй совхозой тракторна бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой нүхэр Слепнёв, Хориин аймагай Анаагай совхозой ахалагша хонишон нүхэр Тагаров болон бусад гол анхаралаа хандуулһан байна.

Ажалшадай эдэбхи үүсхэл улам хүгжөөхэ, социалис мүрысөө бүри үргэн дэлисэтэй, хүсэтэй болгохо, 1973 оной түсэб ба социалис уялгануудай дүүргэлтэ хангаха хэмжээ ябуулгануудые хараалһан тогтоол пленум дээрэ абтаба.

Манай корр.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

Молдави:

МАРИЯ БИРЮГЭЙ СЕКУНДАНУУД

КИШИНЕВ. (ТАСС). Оньһон түхеэрэлгэнүүдэй эрхим бүтээсэ туйлахын түлөө Молдавида дэлгэрһэн мүрысөөнэй үүсхэлшэ Мария Бирюк гэгшын бригада автомат бүхэнөөр час соо 7,8 паар капрон оймһо оёжо эхилээ. Иимэ станогуудай түрүүшынь туйлалта — 7,5 паар (орон доторхи эрхим үрэ дүн) байһан.

М. Бирюгэй хүдэлдэг «Стяуа рошие» гэжэ Кишиневэй трикотажна фирмэдэ секунда бүхэниие зүбөөр хэрэглэхын түлөө тэмсэнэ. Нэгэ зүү һалгалгэдэ, нормын ёһоор 43 секундын хэрэглэгдэхэ һаань, Мария Бирюк тэрэниие найман секундаар түргэдөө!

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ М.Бирюк болон тэрэнэй нүхэд ажалай сагаа алмаһанайнгаа ашаар 12 мянган паар оймһо түсэбһөө гадуур оёхо уялга абаа.

Армени:

ТОСХОНОЙ ЗАХИЛНУУД — ТҮРҮҮШЫН ЭЭЛЖЭЭНДЭ

ЕРЕВАН. (ТАСС). «Армэлектродвигатель» нэгэдэлэй гол предприятиин конвейер жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур хоёр мянгадахи электродвигатель бүтээжэ һаядаа гаргаа. Эдэнь хүдөө ажахын машинануудые хабсаргалгада, мал ажалай фермэнүүдые оньһожоруулгада хэрэглэгдэхэ.

Армениин электротехническэ предприятинуудые хүдөөгэй захилнуудта «үргэн харгы нээнхэй. «Армэлектрозавод», «Ереванкабель», «Армэлектродвигатель» гэһэн тэмдэгтэй нүүдэл электростанцинууд, трансформаторнууд, хүсэтэ кабельнууд, бусад олон зүйлнүүд оронойммнай колхоз, совхозуудта таһалгаряагүй эльгээгдэжэл байдаг.

Энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын ээрэлгын цехэй залуу хүдэлмэришэн Антонина Воробьёвае харанат. Антонина ниислэл хотын техническэ мэргэжэл шудалха 15-дахи училищи дүүргээд, эндэ хоёрдохи жэлээ хүдэлнэ. Тингэхэ зуураа шадамар бэрхэ хүдэлмэришэн байһанаа богонихон саг соо харуулжа шадаа.

Энэ нүхэр 1972 оной үйлэдбэриин түсэб 109 процент дүүргэһэн юм. Антонина һаяхан КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан байна. Тэрэ үдэшын дунда һургуулиин 10-дахи класста һайнаар һуралсана. Республикынгаа ойн баярай жэлдэ Антонина Воробьёва бүри һайнаар хүдэлхэ зорилготой.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото

ЗАЛУУГАЙНЬ ЭРМЭЛЗЭЛ БУУРААГҮЙ

Коммунист тухай хөөрөөн

ЭНЭ ХҮН тухай бэшэхэ гэжэ үнинэйл бодолгото бологшо һэм. Теэд ямар нэгэн шалтагаанаар тэрэ хүсэлни бэелүүлэгдэнгүй үлэшэдэг байгаа. Харин мүнөө одоол үнинэйнгөө бодолые хүсэлдүүлхэ һанаатайб.

Дагба малшан айлай бүлэдэ түрэһэн юм. Тэрэ үедэ дэлхэйн түрүүшын ехэ дайн сэрэг түлэг боложо байгаа. Хатуу хүшэр тэрэ сагта түрэһэн Дагба хүбүүнэй ерээдүй ехэ, эсэгэдэнь эли байгаал даа. Малаал хараха, тэрэнһээ бэшэ ямар зугаа байхаб.

Эхэ, эсэгынь иимэ һанаан үнэндөө бэелүүлэгдээгүй. Дагба хүбүүнэй урда тад ондоо харгы нээгдэжэ, шэнэ ажабайдал урижа байба.

Агуу ехэ Октябриин социалис революци илан мандажа, арад зоной засаг тогтоогдоо гэһэн һураг Аха руу дуулдаа һэн. Иимэ һонин мэдээсэл нэн түрүүн 1918 оной намар Н. А. Каландаришвили ба тэрэнэй эрэлхэг партизанууд асарһан юм. Нестор Александрович энэ нютагай үбгэн түдэб Нуртаевта «Нюдынь нээжэ» үгэһэн юм гэхэ. Суута партизанай газаршан ябаһан энэ үбгэндэ В. И. Ленин, Совет засаг тухай хөөрэһэн байха. Түдэб үбгэн нютагайнгаа зоной дунда шадахыса ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулаа, хамтын ажал байгуулагшадай эдэбхитэй нэгэниинь болоһон юм.

Залуу Дагба хүбүүн Түдэб үбгэнэй тэрэ хөөрөөе олон дахин шагнаһан, ухаа сэдьхэлээ хүдэлгэһэн байха.

Хорёод онуудай һүүл багаар Ахадамнай түрүүшын эхин шатын һургуули, хамтын ажахынууд бии боложо захалһан юм. Тэрэ һургуулида һураһан Дагба Хаптагаев нютагтаа шэнэ байдал тогтоохо, тэрэниие бэхижүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа захалһан байна. Эгээл энэ үедэ нютаг нугадаа түрүүшын комсомолшуудай нэгэн болоһон Дагба нийтын хүдэлмэридэ шударгыгаар хабаадалсажа эхилээ. Гушад онуудай үеэр Дагба Сыренович Хаптагаев сомон зүблэлдэ, «Улаан-Аха» колхоздо түрүүлэгшээр хүдэлбэ.

Дүй дүршэлөөр, эрдэм бэшэгээр багашье һаа, залуу ударидагша бэрхэшээлнүүдһээ сухарлагүй. Аха нүхэдэй, нэн түрүүн коммунистнуудай туһаламжаар алдуу эндүүгээ заһажа, зүб харгы мүрөөрнь хэрэгээ ябуулаад лэ байдаг һэн.

— Минии үетэндэ хүндэшэг саг тохёолдоһон юм даа, — гээд, Дагба Сыренович хөөрэдэг. — Нютагтаа Совет засаг тогтоохо, бэхижүүлхэ хэрэгтэ хабаатай байһандаа омогорхон һуугшаб. Мүнөөнэй саг тад ондоо. Арад зоной ажабайдал үдэр бүри һайжарна. Манай хэһэн хэрэг найдамтай гарта байна гэжэ мэдэрхэдээ баярлагшаб...

Дагба Сыренович Хаптагаев аалин, даруу зантай, үлүү үгэ шалиха, шашахагүй. Бодомжотой, таатай зохидоор, сэхэ рүүнь хөөрэхэ. Өөр тухайгаа юумэ хэлэжэ үгэхэгүй.

Хүтэлбэрилэгшэ тушаалда ябажа, хүн зоной дунда хүдэлмэрилжэ, шилээдгүй дүршэжэ ябатарнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайн эхилжэ, амгалан тайбан ажабайдалда тодхор тойбо ушарба. Эсэгэ ороноо хамгаалхаар зон нэгэ хүн шэнгеэр бодожо, сэрэгтэ олооро мордобо. Тэрэ үедэ гуша хүрөөдүй ябаһан Дагба Хаптагаев мүн лэ сэрэгэй албанда абтаа һэн. Совет Армиин зэргэдэ тэрэ аяар табан жэлэй туршада алба хэбэ. Сэрэгэй албанай һүүлдэ Дагба Сыренович Хаптагаев олон жэлдэ түрэл колхозойнгоо түрүүлэгшэ ябаа.

Илангаяа хатуу шэмэрүүн уларилтай Аха нютагта колхоз хүтэлбэрилхэ гээшэ юрын хэрэг бэшэ заб даа. Тиибэшье Дагба Сыреновичэй ударидалга доро «Улаан-Аха» колхозой ургаһан, хүгжэһэн гээшэнь нилээд юм. Энэ ажахын экономико болон культурын мүнөө үеынь урагшатай хүгжэлгэ хадаа колхозой ветеран, урданай коммунист, пенсионер Дагба Сыреновичэй Хаптагаевай байгуулһан үндэһэ һуурин һаа эхитэй юм гэжэ нютагайнь зон тон зүб хэлсэдэг гээшэ.

Пенсидэ үни гаранхайшье һаа, коммунист Д. С. Хаптагаев мүнөө минии һуужа огто шададаггүй хүн. Хаба шадал соогоол ажахыдаа туһатай юумэ хэхэл гэжэ оролдожо ябадаг гүн сэдьхэлтэй. Мүнөө Дагба Сыренович луговод. Тэрээндэ олгогдоһон «Аймагай эрхим луговод» гэһэн нэрэ зэргэ үбгэн пенсионерэй колхозойнгоо хүдэлмэридэ хэр зэргээр хабаадалсадаг байһыень гэршэлнэ.

— Дагба Сыренович урданай коммунист, олон юумэ үзэһэн, ехэ хэрэг бүтээһэн хүн гээшэ. Тиимэһээ тэрэнэй хэлэһэн үгэ, зааһан заабари, зүбшэл бидэндэ хэмгүй туһатай һургаал болодог гээшэ, — гэжэ партбюрогой секретарь Бальжин-Нима Санжеевич Патархеев хөөрэдэг. — Илангаяа залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, партийна журам бэхижүүлхэ хэрэгтэмнай Дагба Сыренович ехэ туһа хүргэдэг юм.

Тэрээниие баримталхынь тула нэгэ жэшээ эндэ дурдая. Залуу коммунист Т. гэгшэ ажалдаа муугаар хандадаг, архи уудаг, һула журамтай хүн байгаа. Тэрэ мүртөө гэр бүлэдөө хажар, харүүл шууяа татаха. Энэ коммунисттай хөөрэлдэхыень партбюро Д. С. Хаптагаевта нэгэтэ дурадхаба. Залуу нүхэртэй Хаптагаев хэдэн дахин хөөрэлдэбэ. Ажаллажа байдаг газартаньшье ябаа, гэр бүлынь байдалтай танилсаа. Һүүлэй һүүлдэ Т. заһархаб гэжэ үбгэн коммунистые найдуулха баатай болоо. Мүнөө тэрэ хүбүүн, үнэхөөрөө, һайн журамтай коммунист, ажалша бэрхэ хүн болон эрид хубилханхай ябагша.

Һаяхан бидэнэр энэ колхозой коммунистнуудай хамтын суглаанда хабаадалсаа һэмди. Коммунистнуудай полит-һуралсал тухай асуудал зүбшэгдэбэ. Суглаан дээрэ Дагба Сыренович үгэ абажа, партийна һуралсалай хэшээлдэ ябадаггүй, журамгүй коммунистнуудые эрид шууд шүүмжэлбэ. Юрэдөө, Дагба Сыренович хүнэй нюрганда тэрэнэй дутуу дунда тухай үгэ хүүр гаргажа ябадаггүй, харин сэхэ рүүнь хэлэдэг хүн шуу.

Коммунист Д. С. Хаптагаев харюусалгатай үшөө нэгэ нийтын уялгатай юм. Тэрэ хадаа колхозойнгоо арадай хинагшадай бүлэгые даана. Партийна иимэ даабаритай болоһоор тэрэ үнинэй. Арадай хинагшадай хүдэлмэри ехэ юм ааб лаа. Мүнөө илангаяа нийтын малай үбэлжэлгын түлэг дундаа ябажа байхада үбһэ тэжээл гаргашалха, адууһа мал зүбөөр харууһалха, эдеэлүүлхэ гэхэ мэтэһээ эхилээд, шалгаха, хинаха хэрэгынь барагдаха аал? Жэшээнь, Хужар тосхонһоо малай гүүртэнүүдтэ зелёнко шэрэхэдээ, механизаторнууд һуринуудай хорёо ёһоор хаадаггүйһөөнь боложо, айлнуудай үмсын мал тэндэнь зоргоороо орожо, зелёнко эдихэ, тиирэ... үзэгдөө. Тиихэ... ба Сыренович ... арадай хинаг... ниие гуримшуу...

Эндэхи ... склад ... Склад соонь ... хүйтэн, эмхи ... байшоо. Эн... шаа зорюута ... бэшэжэ, айм... дай хиналты... тедтэ эльгээбэ. ... галтын үндэһ... зинай склады... тальнаар за... гэһэн шийдха... райпогой ... абаа.

Аймагай ар... нагшадай ... Дагба Сыренови... эдэбхитэйгээр ... гынь гээшэ. ... оролдолгоор ... олон асуудал ... бэреэ олоо, дут... нууд усад... гээд, арадай ... комитедэй ... нүхэр Галсан... Субанович хөө...

Коммунист Д. ... тагаев нютаг ... дунда ехэл ... хүн. Партиин ... гэшүүнээр, ай... моной Совеi... путадаар олон ... һунгагдажа, ... хинайнгаа ... этигэл на... үнэн сэхээр ... ябадаг һэн. Үг... тай, пенсидэ ... шье һаа, ... Дагба Сыреновi... тагаев ур... адляар нийты... эдэбхитэйгээр ... соһон зангаараа...

В. ГАЛСА...

Ахалагша хонишон И. А. Разуваевай отара Алташа һуурииһаа (Бэшүүрэй аймаг) холо бэшэхэнэ түбхинэнхэй. Колхозой түрүүлэгшэ В. И. Ивановтой эндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, ахалагша хонишон өөрынгөө туһалагша Меркурий Петровтой хурьгадта эдюулхэ сэл хүхэ набшаһатай ногоохон үбһэ шарга дээрэ ашажа байба. Байра байдалынь дарагар, эмхи гуримтай. Ажалша бэрхэ хүнүүд эндэ эзэн гэжэ хараһаар ойлгохоор.

Хонидой дал соо орообдя. Сэбэр, хуурай, шэбхэ шэнхэгэй үнэршье байхагүй. Ехэнүүдшье, багахануудшье хаалта соо — сагаахан хурьгад. Булта өөдэргэн, бухиндаагаа гарган, тангаршаан дэбхэрэлдэнэд. Дутуу гараһан гү, али үлбэр туранхай нэгэшье хурьган харагданагүй. Хобто хобоо соонь бүлеэн үһан, татаһан талха тарянай зүйл, дабһан, нарһанай шэлбүүһэн. Таһалгын захаар түхеэрэгдэһэн холбоо соонь зөөлэхэн сэл хүхэ үбһэн.

— Мүнөө дээрээ нэгэшье толгой гарзалаагүй. 590 эхэ хонидые гурбан хүн харууһалнаби. Зуунһаа 95 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо абаха гэһэн уялгатайбди. Мүнөөдэрэй байдалаар 510 хурьгатай болоод байнабди, — гээд ахалагша хонишон хэлэнэ. Тиимэ болохолоороо зуунһаа 86 хурьган абтаһан болоно. — Үдэр бүри арба гаран хонид хурьгална. Шэмэтэ тэжээл, нарһанай шэлбүүһэ нарай хурьгад ехэл дуратайгаар эдинэ. Шэшэнэшьегүй, — гээд Меркурий Артамонович нэмэбэ.

Ахалагша хонишон өөрөө искусственна урэжүүлгэ хэдэг. Шэнэ түл абалгын ябасые тэмдэглэжэ байдаг дэбтэр соо сүүдхэ бүхэндэ хэды хурьгадай абтаһаниинь тодоор бэшэгдэнхэй.

Зэргэлээд шахуу ахалагша

ТҮЛ АБТАЖА ДҮҮРЭХЭ ДҮТЭЛӨӨ

хонишон В. Л. Нестеровэй отара байрланхай. Хоёр хонишод хоорондоо мүрысэн ажалладаг. Эндэ хүдэлмэрииь багал урагшатай, байрань түл абалгадаа һайнаар бэлдэгдэнхэй. Хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл, түлеэ залһан газаань асарагданхай. Нестеров мүн лэ эды тооной эхэ хонидһоо 320 хурьга абаад байна.

— Зуунһаа 95 хурьга абаха гэһэн уялгаяа заатагүй бэелүүлхэ байхабди, — гэжэ ахалагша хонишон Валентин Лукич найдамтайгаар мэдүүлбэ.

Малшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, Жалининай нэрэмжэтэ колхозой хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 90-һээ үсөөн бэшэ хурьга, хонин бүхэнһөө 3,5 килограмм нооһо абаха гэһэн уялгатай. Ажахын эхэ хонидой 10 отарада 5648 хонид харууһалагдадаг. Абаһан уялгаяа бодотоор бэелүүлхэ арга боломжо эндэ дүүрэн бии. Юуб гэхэдэ, ган гасуур жэлэй байбашье, колхозой гэшүүд үнгэрэгшэ зундаа урданайхиһаа һураггүй ехэ үбһэ, һолоомо бэлдэжэ абаа бшуу.

— 1971 онойхиһоо 20 процент ехэ үбһэтэй, 1,5 дахин ехэ һолоомотойгоор үбэлжэлгэдөө орообди. Арбан отарымнай долоониинь шэнэ шахуу һайн байрада үбэлжэнэ. Хонишод бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, ажалайнгаа һүүлээр зохидоор амарха аргатай. Артистнар, автолавка, нүүдэл кино, библиотекэ, почтальон, агитатор, политинформаторнууд урид хараалагдаһан графигай ёһоор хонишод, малшадта айлшалжа байдаг, — гээд, Владилен Андреевич тайлбарилна.

Февралиин эхээр ажахыда 4000 гаран хурьгад абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байгаа һэн. Ондоогоор хэлэбэл, зуун эхэ хонин бүриһөө 73 хурьган абтаад байгаа. Түл абалга шиидхэхы шатадаа оронхой. Ажахын хонишод республикынгаа ойн баярай хүндэлэлдэ ажалай эрхим бэлэгтэйгээр ерэхэ гэһэн нэгэл үг зорилготойгоор ажаллажа байнад.

Б. ЖАМБАЛОВ, манай корр.

ХҮРШЭНЭРЭЙМНАЙ ҺОНИН

ШЭТЫН ОБ... Хара нуурай ... коллектив ороно... приятинуудта үд... хэдэн арбаад ... нүүрһэ эльгээн... уурхайн шулуун ... нэй нөөсэ хэдэн ... хүрэхэ гэжэ ге... тухайлна. Эндэхи ... һэн 30-аад метр ... шодог.

Түсэбтэ юһэдэх... жэлэй туршада ... хайн коллектив 3... доо 15 миллион ... гэхэ гү, али шулу... һэ абалгаая хоё... дээшэлүүлхэ гэж... дэнхэй. Оньһон ... хэрэглэһэнэй ашаа... амжалта туйлагд...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... нуурай шулуун ... нэй уурхайда ... экскаватор аж... байна.

ТАСС-ай фотохр...

Танние ямараар ханганаб?

МАЛШАДАЙ ЭРИЛТЭДЭ—МАША ЕХЭ АНХАРАЛ

Үнгэржэ байгаа үбэлжэлгын үедэ адууһа малай ашаг шэмэ улам ехээр абаха, бэлэдхэхэ талаар бүхы орон доторнай дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Захааминай аймагай колхоз болон совхозуудай мал адуулагшад, хонишод, һаалишад, адуушад эдэбхитэйгээр оролсонхой. Тэдэнэр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабариява элсүүлэн ажаллана. Мүнөө малшадай ажалай эгээл харюусалгатай хаһа — үбэлжэлгын шиидхэхы үе тулажа ерэбэ.

Аймагай ажахынуудай фермэ, отаранuудта хамтадаа 1150 гаран хүн хүдэлнэ. Тэдэнэй олонхинь колхоз, совхозуудай түб һууринуудһаа 60—80 километрэй зайда ажаһуудаг, ажаллэдаг юм. Илангаяа Далахайн, Санагын, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозуудай, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой малшад хада уулатай холын нютагуудта хүдэлдэг байна. Тэдэнэр үдэр бүри адууһа малаа харууһалдаг һэн тула даа ажахынгаа түб һууринда ошожо, магазинһаа хэрэгтэй юумэеэ худалдан абаха, кино болон концерт хараха, лекци шагнаха аргагүй болоно бшуу. Ушар иимэһээ малшадай үдэр бүриин эрилтые байра дээрэнь һайнаар хангаха эрилтэ табигдана гээшэ.

1972 оной октябрь һарада КПСС-эй Захааминай райкомой ээлжээтэ пленум болоно, «Ажахын шэнэ жэлдэ һайнаар бэлдэхэ, нийтын малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ талаар аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Тэрэ пленум дээрэ аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонууд ба малшадые һайнаар хангаха тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо һэн. Малшадые үбэлжэлгын үедэ соёлой, һуудал байдалай, худалдаа наймаанай, медицинын талаар улам һайнаар хангадаг болохын түлөө ажахынуудай партийна организацинууд, нютагай Советүүд зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй гэжэ пленумэй тогтоол соо хэлэгдэһэн байгаа.

Партиин райкомой пленумэй шиидхэбэрииe бэелүүлэн, аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитет үбэлжэлгын үедэ малшадай эрилтэнүүдые үргэлжэдэнь хангадаг болохо талаар тогтоол абажа, тусхай график баталһан байгаа. Малшадай эрилтэнүүдые үргэлжэдэнь хангаха хэрэг иимэ гол зорилгонуудтай гэбэл, малшан бүхэнэй байрадань ошожо, тэрэнэй эрилтые хараада абаад, дахин ошохо-доо, тэдэниинэнь заабол хүсэлдүүлхэ, шадал соогоо ажал хүдэлмэридэнь туһалха гэхэ мэтэ болоно.

Нийтын адууһа малай фермэ, отарануудта худалдаа наймаанай, соёлой, медицинын хүдэлмэрилэгшэд, мүн һуудал байдалай хэрэглэмжэ хангадаг албанай түлөөлэгшэд нэгэ доро ошодог заншалтай. Тэдэнтэй хамта аймагай түб Закаменск хотоһоо элидхэлшэ гү, али лектор заатагүй ошолсодог болонхой. Малшадай үдэр бүриин эрилтэ хангаха хэрэгтэ аймагай эд хэрэглэгшэдэй обществын 6 автолавка, хүдөөгэй худалдаа наймаанай нэгэдэлнүүдэй, колхоз ба совхозуудай машинанууд хабаадуулагдана.

Дээрэ дурсагдаһан эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд малшадай ажаллэдаг газарта машинаар ошоод, ажалаа эмхидхэнэ. Зариманиинь худалдаа наймаа хэнэ, нүгөөдүүлынь малшадай элүүр энхые шалгажа, туһаламжа хүргэнэ, медицинскэ аптечкэнүүдтэнь хэрэгтэй эм дом нэмэдэг. Һуудал байдалай хэрэглэмжэ хангагшад малшадһаа элдэб захил абаад, тэрэнээ заабол дүүргэдэг гээшэ. Үдэшэндөө дүтын гүүртэнүүдэй малшад нэгэ газарта суглараад, лекци гү, али хөөрэлдөө шагнадаг, һонирхолтой концерт гү, али кино харадаг байха юм. Соёлой хүдэлмэрилэгшэд малшадай культбазанууд ба улаан булангуудые шэмэглэн гоёодог, дайшалхы, сахилгаан хуудаһануудые гаргадаг, библиотечкэнүүдэйнь номуудые һэлгэдэг байна.

Иимэ бүлэг хүдэлмэрилэгшэд нэгэ доро хэдэн машинаар һарадаа нэгэ дахин заабол малшадта ошодог болонхой. Тиихэдээ 3—4 хоног соо ябажа, олонхи малшадта хүрэдэг юм. Иимэ ябадал һарын 15-һаа 20 болотор үнгэргэгдэнэ. Ушарынь юуб гэбэл, тэрэ үедэ колхоз, совхозуудай малшад үнгэрһэн һарынгаа салин хүлһэ эбаад байна ха юм. Иимэ бүлэг нүхэдэй хараалагдаһан болзортоо малшадта ерэхэдэнь, тэдэнэр хүлеэжэ байдаг, ехэтэ һайшаадаг болонхой.

Малшадай алибаа эрилтые һайнаар хангаха хэрэгтэ колхоз, совхозуудай парторганизацинуудай секретарьнар, нютагай Советүүдэй түрүүлэгшэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Энэ хэрэг илангаяа Санагын, Дүтэлүүрэй, Михайловкын сомоной, сельскэ Советүүдтэ һайнаар табигданхай. Санагын сомсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Санжитов С. Х. энэ асуудалаар хододоо һонирхожо, хинан шалгажа байдаг заншалтай. Автолавкануудай жолоошод—наймаалагшад Д. Ж. Лубсанов (XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз), Ж. М. Цырендоржиев (СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхоз), С. С. Очиров (Санагын совхоз) болон бусад худалдаа наймаа һайнаар эмхидхэжэ, малшадай дунда хүндэтэй болонхой.

Үбэлжэлгын үедэ малшадай эрилтые үргэлжэдэнь хангадаг бригаданууд Санагын совхозой Зэдэ голой, Далахайн совхозой Тудхалта гэжэ эгээл холын нютагуудта хэды дахин ошоһон байна. Тэндэхи соёлой байшангуудай уран һайхэнай бүлгэмүүдэй эдэбхитэд концерт харуулһан, кино табиһан, малшадай дунда ном тэрааһан, худалдаа наймаа эмхидхэһэн байна. Малшадай байрадань ошожо, худалдаа наймаа эмхидхэхэ хэрэгтэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай продснабай (начальнигынь нүхэр Вдовиченко К. П.) хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Холын малшадта хирэ-хирэ болоод лэ ошожо, лекци уншаха хөөрэлдөө хэхэ, урдахи зорилгыень тайлбарилан ойлгуулха гээшэ тон ехэ удха шанартай. Энэ хүдэлмэридэ аймагай түбэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болонхой. Тиимэ эдэбхитэдэй тоодо КПСС-эй райкомой таһагуудые даагшанар М. Тудупов, Н. Хабалов, киносетиин директор Б. Доржиев, аймгүйсэдкомой секретарь Т. Жигжитова, хүдөө ажахын продукци бэлэдхэхэ, шанар шалгаха гүрэнэй главна инспектор Б-Ц. Очиров болон бусад оролсоно. Аймагай больницын главна врач А. Жирикова, райпогой правлениин түрүүлэгшэ Б. Раднаев гэгшэд малшадта айлшалдаг болоо.

Колхоз, совхозуудай холын гүүртэ, фермэ болон отарануудай малшадые үргэлжэдэнь һайнаар хангадаг болоһоной ашаар һаалишад, хонишод, мал адуулагшад ажал хүдэлмэридөө оролдосогойгоор хандажа, үйлэдбэриин һайн үрэ дүнгүүдые туйлахые хүсэнэ. Нийтын адууһа малай үбэлжэлгэ муу бэшээр үнгэргэгдэнэ. Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы оной түрүүшын квартал соо гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө аймагай малшад болзорһоонь холо урид дүүргээ. Нэгэдэхи кварталда һү тушааха түсэб баһал һайнаар бэелүүлэгдэжэ байна. Хонидой түл абалга мүнөө түлэг дундаа ябана.

Малшадай һуудал байдалай, соёлой, медицинын, худалдаа наймаанай эрилтэ нютаг бүхэндэ жэгдэ һайнаар хангагдана гэхын аргагүй. Энэ асуудалаар дутагдалнууд үшөөл олон. Аймагай быткомбинадай хүдэлмэрилэгшэд малшадай бүхы эрилтэнүүдые гүйсэд һайнаар хангажа шаданагүй. Борлын, Бүргын, Хуртагын клубуудай уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэд малшадта үсөөн ошоно. Зарим гүүртэнүүдэй нүүдэл библиотечкэнүүдэй номууд удаан саг соо һэлгэгдэнэгүй. Утаата-Далахайн худалдаа наймаанай нэгэдэлэй, мүн медицинын хүдэлмэрилэгшэд малшадта хаа-яа ошодог байха юм.

Ажахынуудай партийна организацинууд, нютагай болон аймагай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые түргэн усадхажа, малшадай бүхы эрилтэнүүдые улам һайнаар хангадаг болохын тула зохихо хэмжээнүүдые абажа байна.

Б. ОЧИРОВ,
Захааминай аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо.

ЗОЛТОЙ ХҮН

Пантелеймон Афанасьевич Гончаровые мэдэхэгүй хүн Зэдын аймагта одлохогүйдөө болохо. Тэрэ аймагай болон сомоной Советүүдэй депутат, правлениин болон партийна эхин организациин бюрогой гэшүүн, коммунис ажалай ударник, «Мир» колхозой гахайн фермые даагша юм.

Хайшан гэжэ энэ хүн зон нүхэдтөө, түрэл нютагтаа иимэ ехэ хүндэтэй, найдабаритай болооб гэжэ мэдэхын тула тэрэнэй ажаябадалтай танилсаха хэрэгтэй.

1941 оной ноябрь һарада, арбан найматай ябахадаа сэрэгэй албанда мордоо һэн. Шэтэ городто ойр зуура бэлэдхэл хэһэнэй һүүлээр фронт эльгээгдээ бэлэй. 1942 оной февральда тэрэ Москва шадар, генерал Беловой армида дайлалдаһан байна. Март һара болотор дайсаниие сохилсожо ябатараа, үхэр буугай һомонoй долгиндо дайрагдажа мэдээгүй унаад, фашистнуудай һабарта ороһон юм.

— Тэрэ үеые һанахадаа зүрхэмни мүнөөшье үбдэдэг, зобохо, тулиха, баһуулха гээшые Смоленскэ областьдо гитлеровецүүдэй түхеэрһэн лагерьнуудта хаалтатай байхадаа мэдэгдээ һэн. Адаалхай проволкоор хүреэлһэн хашаа соо адуу малнуудһаа дорoор хаалтатай байгша һэмди, — гэжэ нүхэр Гончаров хэлэдэг. — Үдэртэ нэгэ дахин нохойн эдихэгүй нойтон юумэ хэжэ үгэдэг байгаа. Шархатаһан, ядарһан, үбдэһэн хүндэ ямаршье туһа хүргэдэггүй һэн. Хүнүүд лагерьнуудта олоороо үхөө, хороо юм ааб лаа. Түүлгэжа ябаад һуларжа, харанхалжа унаһан хүниие фашистнар буудажа гү, али машина, танкнуудаар даруулжа аладаг һэн...

Барановичи городой түрмэдэ нэгэ жэл хаалтатай байһанай һүүлээр ондоо лагерьта туулгажа ябатараа, Пантелеймон Афанасьевич бүлэг нүхэдтэйгөө зугадажа шадаа һэн. Танигдаа, үзэгдөөгүй газараар партизануудые бэдэржэ, Польшо хүрэһэн тэдэнэр немецүүдтэ дахин баригдаа. Олонхинь фашистнуудта алуулаа. Гончаров үхэхэ болотороо сохюулһанайнгаа һүүлээр концлагерьта хаагдаа бэлэй.

Дайнай дүүрэхын урда тэрэ Германиин газар дээрэхи нэгэ концлагерьһаа хоёрдохёо зугадаа һэн. Тэрэнь баһал урагшагүй байшоо. Баригдажа концлагерьта дахин хаягдаа.

Фашис армиин бута сохигдожо, фашис Германиин диилдэһэнэй һүүлээр Пантелеймон Афанасьевич Германи, Чехословаки ба Венгриин газар дээрэ Совет Армидаа алба хээд, 1946 ондо табигдаһан байна. Түрүүн түрэл колхоздоо бригадираар хүдэлөө. 1950 ондо комбайнерай һургуули дүүргэжэ, Бургалтайн МТС-тэ комбайнер болоо. Энэ ажалда оло дахин амжалта туйлаһан, хоёр дахин Москва ВДНХ-да эльгээгдэһэн байха юм.

1960 ондо колхоздо анха түрүүн гахайн фермэ бии болгогдожо, Пантелеймон Афанасьевич мүнөө болотор тэндээ ажаллана.

Арба гаран жэлэй туршада энэ фермэе хүтэлбэрилхэ үедөө ехэхэн юумэ хээ. Тэндэ һайн үүлтэрэй, мяхалиг гахайнууд бии болгогдоо, хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулагдаа. Мүнөө нүхэр Гончаровой үүсхэл оролдолгоор гайхан оньһожоруулагдаһан шэнэ байра баригдажа байна. Тэрээнһээ гадна, фермэнь жэлһээ жэлдэ түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, аймаг соогоо түрүү һуурида ябадаг. Энэ фермэдэ гахайн мяхан үнэ сэн, гаргаша багатайгаар абтадаг, жэл бүри 40—50 мянган түхэриг сэбэр олзо колхоздоо оруулдаг.

Коммунист Пантелеймон Афанасьевич Гончаров ганса өөрынгөө ажал хараад, туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амараад байдаггүй хүн. Хүдөө ажахын продукци ехээр абахын, хамтынгаа ажахы бүри хүсэтэй болгохын тула тэрэ үүсхэл, оролдолго гаргажа ябадаг заншалтай.

Республикын зарим аймагуудай ажахынууд галуу, нугаһа олоор барижа, мяха абалгые түргэноор дээшэлүүлнэ гэжэ дуулаад, Пантелеймон Афанасьевич колхоздоо галуунай фермэ 1971 ондо бии болгоо. Энэ фермэнь түрүүшынгээ жэл 300-гаад центнер шубуунай мяха үгөө һэн. Тус коллоктивынь үнгэрэгшэнье жэлдэ һайнаар хүдэлжэ гараа. Шубуушад 16200 галуу жэл соо тэжээжэ, гүрэндөө худалдаа. Тушаагдаһан нэгэ галуунайнь шэгнүүр 3,5 килограмм болоо. Гүрэндэ 280 центнер мяха худалдаха түсэбөө 547 центнертэ хүргэһэн байна.

Эхэ ороноо фашис булимтарагшадһаа хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ гаргаһан аша габьяань, ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохын түлөө хэһэн оролдолгонь ехэ. Пантелеймон Афанасьевичын үбсүүндэ Ажалай Улаан Тугай хоёр орден, «Дайшалхы габьяагай түлөө» болон хэдэн олон медальнууд ялардаг.

Пантелеймон Афанасьевич ехэ золтой хүн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ хэды бэрхэ, хүндэ хүшэр байдалда ороошье һаа, элүүр энхэ, сэдьхэл зориг һайнтай бүтэн гэртээ бусажа ерээ. Дайнай хойто жэлнүүдтэ түрэл колхоздоо хэжэ байһан ажал хүдэлмэринь, хэрэг зоригынь ходо урагшатай байдаг. Нютагайнь хүнүүд тэрэнэй гэр бүлые жэшээ болгон табидаг юм. Юуб гэхэдэ, Пантелеймон Афанасьевич арбаад үхибүүтэй, тэрэнэй хүбүүд, басагад түрэл колхоздоо хүдэлнэ, Совет Армида алба хэнэ, һургуулида һурана. Баран эбтэй эетэй, золтой жаргалтайнууд.

— Хаанашье, ямаршье хүндэ байдалда ороод ябахадаа, түрэл Совет Армидаа үнэншэгшэ һэм. Мүнөөшье тэрэ энхэ амгалан байдалыемнай найдамтай хамгаална даа! — гэжэ Пантелеймон Афанасьевич омогорхон хөөрэдэг.

Ц. СУБАНОВ,
запасай офицер.

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

АЛЬГА ТАШАЛГААР УГТУУЛАА...

Нижне-Ангарск тосхоной хүн зон соёлойнгоо ордоной сценэ дээрэ зүжэг үнинэйшье хараагүй. Уран һайханай хабалгануудай үедэ зарим нэгэ коллективүүд нэгэ акттай зүжэгхэнүүдые хаа яа табидаг һэн. Харин мүнөө...

Үшөө нёдондо жэлдэ аймагай соёлой ордоной дэргэдэ арадай театр байгуулагдаа һэн. Тиигэжэ арадай театрайхид А. Софроновой «Тогоошон» гэжэ зүжэгые табихаар бэлдэжэ эхилээ бэлэй.

Нижне-Ангарск тосхонойхид зүжэгэй табигдахые үнинэй хүлеэжэ яданги байгаа. Зүжэгэй табигдахаһаа нилээд урид соёлой ордондо ороход билет үни хада худалдагдажа дууһашоо.

...Үни хүлеэгдэһэн хүшэгэшье нээгдэжэ, зал соо һуугшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба даа.

А. Софроновой «Тогоошон» гэһэн зүжэгые манай уншагшад яһала мэдэхэ байха. Юуб гэхэдэ, энэ зүжэгые олон жэлэй урда тээ Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай коллектив табиһан юм. Харин мүнөө... Энэ зүжэгые арадай театрай артистнууд табиба ха юм.

Тогоошон Павлина Хуторнаягай ролие — Нижне-Ангарскын дунда һургуулиин ахалагша пионервожата Н.Б. Шрагер, Степан Казанецые — ВЛКСМ-эй райкомой 2-дохи секретарь В. В. Старков, Галина Сахное — загаһанай заводой хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэ Л. А. Левина, мүн бусад рольнуудтань почтын хүдэлмэрилэгшэ А. С. Астафьев, Нижне-Ангарскын загаһанай заводой хүдэлмэрилэгшэд В. И. Сус, П. И. Зеленовский, аймгүйсэдкомой соёлой таһагай хүдэлмэрилэгшэ М. М. Стрекаловская, РСУ-гай мастер А. А. Колонец, 1-дэхи столовын хүдэлмэрилэгшэ В. П. Темникова гэгшэд тодо хурсаар наадажа, магтаалда хүртөө.

Зүжэгэй үйлэ полевой стан дээрэ болоно. Тиимэһээ хүдөөгэйхид тэрэниие ехэтэ һонирхон хараа.

Г. ГАНЮГИН.
Нижне-Ангарск.

Социалис оронуудаар

Чехословакиин һургуулиин һурагшадай ажабайдалда спорт бата һууриява олонхой. Физкультурын залнууд ба тамаралгын бассейнүүдтэ, урилдаанай, санын харгынууд дээрэ хэшээлнүүд саг үргэлжэ үнгэргэгдэжэ байдаг. Игэжэ залуу үетэн элүүр энхэ, хүсэтэй, дорюунууд ургана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Прагын һургуулинуудай нэгэнэй тамаралгын бассейндэ.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

Арадай Монголой хүдөөгэй ажалшад Сагаан һарын һайндэрые ажалай амжалтануудаар угтаба. Ганса үнгэрһэн жэлэй туршада эндэ 8 миллион эбэртэ залуу мал түлжүүлэгдээ. Ороной шухала баялиг болохо малайнь тоо толгой 23 миллиондо хүргэгдөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хоншоо басаган бэлшээридэ хонидоо адуулжа һууна.

ТАСС-ай фотохронико.

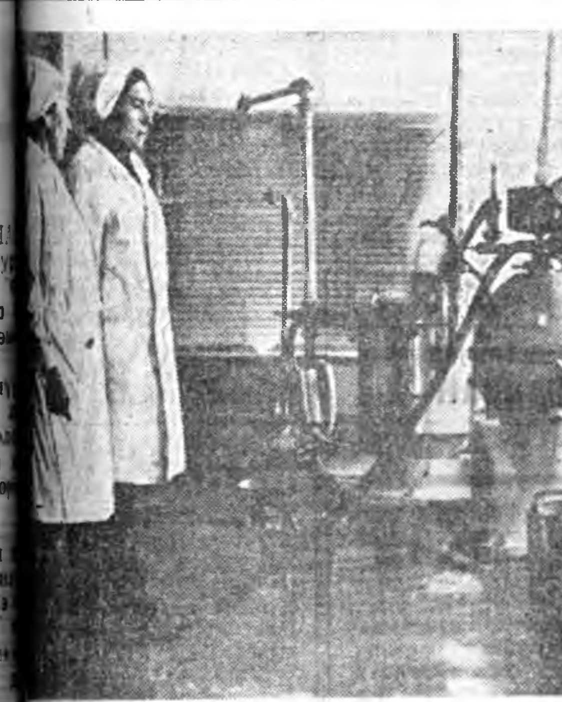

НОЁХОНОЙ ТОҺОНОЙ ЗАВОДТО

Сэлэнгын аймагай Ноёхон тосхондо тоһоной завод [...] юм. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гурбан [...]рын һүн эндэ тушаагдадаг. Завод сүүдхэдээ гур[...] тонно һү буйлуулдаг юм. Тус завод тоһо, сыр, тво[...] гаргадаг юм.

Манай фотокорреспондент Сергей Балдуев тус за[во]дто орожо, энэ зураг буулгаа.

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

1973 ондо 9 миллион хүн профсоюзай путёвкоор курортнуудта, амаралтын байшангуудта амарха байна.

ВЦСПС-эй социальна хангалгын таһагай бюджетно-түсэблэлгын секторые даагша Павел Петрович ДАНИЛОВ, АПН-эй корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө, иимэ тоо баримта дурдаба. Зүгөөр энэмнай гансал гүрэнэй социальна хангалгын мүнгэ зөөриһөө түлэгдэхэ путёвконууд бэшэ гээшэ гэжэ тэрэ нэмэбэ. Санаторидо, амаралтын байшанда, пансионадуудта, аяншалгын баазануудта амарха, путёвкын түлөө предприятинууд, колхоз, совхозууд, барилганууд ехэ мүнгэ түлэхэ байна. Энэ жэлдэ амарагшадай тоо 26 миллионһоо үлүү байха юм.

Урда урдын жэлнүүдэйхидэ орходоо, СССР-эй курортын олохон зононуудта амаралтын хаһа һуралгүй эртэ эхилээ. Жэшээлхэдэ, Хара далайн эрьедэхи Сочи хотын, мүн тэрэ шадарай бүхы курортнууд амархаяа ерэгшэдые январь һарын эхеэр хүндэмүүшэ халуунаар угтан абаа һэн. Тиихэдэ эдэнэй олонхидынь урдандаа апрельһээ гү, али майһаа хүдэлжэ захалдаг байгаа. Энэ курортно хотодо капитальна барилга үргэнөөр хэһэнэй, далайн уһатай, кварцаар шараха түхеэрэлгэнүүдтэй тамаралгын хушалтатай бассейнүүдые бариһанай ашаар эдэ бүтэдэ туйлагдана бшуу.

Үнэгүй путёвкоор 28 мянган хүн январь һарада Сочидо амарһан байна. Донбассай шахтёрнууд, Таганрогой хүдэлмэришэд ба алба хаагшад, Мурманскын загаһашад тэдэнэй дунда бии. Февраль һарын эхеэр Ураалай металлургнууд, Сибириин барилгашад ба машина бүтээгшэд, Хойто мүльһэтэ океанай эрье шадарай портын хүдэлмэрилэгшэд тэдэниие һэлгэжэ, амархаяа ерээ.

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээнэй ёһоор, 1973 оной эхиндэ, 1971 онойхитой сасуулхада, СССР-эй санатори ба амаралтын байшангуудта ерэһэн хүнүүдэй тоо 30 мянгаар олошорһон байна. Тиимэһээ байгша ондо урда урдын жэлнүүдэйхиһээ 360 мянгаар олон хүн элүүржүүлгын газарта амарха болоно. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй ёһоор шэнэ санаторинууд, амаралтын байшангууд, элүүржүүлгын эмхинүүд баригдаха зэргэтэй. Жэшээнь, мүнөө хүдэлжэ байһан санаторинуудһаа гадна, Молдавида 20 ехэ курорт баригдаха юм.

СССР-эй национальна олзо доходой үргэлтэһаа мүнгэ зөөри таһалагдажа, элүүржүүлгын эмхи зургаануудые бариха хэрэгтэ гаргашалагдаха байна. 1971 онойхитой сасуулхада, үнгэрһэн жэлдэ ороной национальна олзо доход 11 миллиард түхэригөөр дээшэлжэ, 310 миллиард түхэригтэ хүрөө һэн. Энээнэй дүрбэнэй гурбан хуби шахуунь совет арадай байдал һайжаруулгада гаргашалагдаа. СССР-эй гүрэнэй бюджедэй хуулиин үндэһөөр 1972 ондо 73 миллиард тухай түхэриг элдэб нэмэлтэ түлбэринүүдтэ, хүнгэлэлтэнүүдтэ (тэдэнэй дунда түлөөһэгүй ба үнэгүй путёвкоор санаторидо, амаралтын байшанда эльгээлгэ) гаргашалагдаа. 1973 ондо энэнь гурба хахад миллиард түхэригөөр нэмэхэ байна.

А. ГОРБАТОВ,
АПН-эй шэнжэлэгшэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

Воскресник үнгэргэгдэбэ

Бодонгуудай совхоздо хоёр үдэрэй туршада воскресник үнгэргэгдэбэ. Шанага, Хонхоло, Амгаланта нютагуудта ажаһуугшад үбгэн залуугүй бултадаа энэ воскреснигтэ хабаадалсаа. Потанинай дунда һургуулиин аха классуудай һурагшад эхэ эсэгээ һэлгэжэ, хоёр үдэрэй туршада малыень харууһалалсаһан байна. Ингэжэ малшад ойдо гаража, модо отолхо аргатай болоо.

— Зуутаад шахуу хүн воскреснигтэ гараа. Мүн найман трактор эндэ хүдэлһэн байна. Хүнүүд бултадаа эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Сэхыень хэлэхэдэ, үрдилдэжэ байгаад ажаллаба. «Одоол унаһан малгайгаа абаха сүлөө болоогүй гэжэ хэлэхээр даа,— гэжэ совхозой парткомой секретарь Д. Ц. Тогошиев омогорхон хөөрэнэ.

Зүб даа. Мүрысэжэ ажаллаһан хүнүүдэй хэрэг урагшатай, ажалынь бүтэсэтэй байдаг гээшэ ааб даа. Воскреснигтэ хабаадалсаһан хүнүүдэй ажалай дүн гаргахада 7000 һургааг, шэнэ фермын барилгада орохо 300 модон отологдожо, тракторай харгы дээрэ гаргагдаһан байба.

Хүнүүдэй бултадаа оролдосотой һайнаар хүдэлөөшье һаа, тэдэнэрэй дундаһаа шалгаржа, эрхимлэгшэд бии. Малшан Ц. О. Очиров, совхозой главна экономист Б. Р. Ринчинов, пенсионернүүд Ц. Р. Дамбеев, Д. Б. Бадмаев, С. Б. Балданов гэгшэд үдэрэйнгөө даабари нилээд үлүүлэн дүүргээ. Жэшээлхэдэ, Цырен Очиров хоер үдэрэй туршада 150 һургааг бэлэдхэжэ, нормоёо хоёр дахин үлүүлэн дүүргээ.

— Февралиин 24—25-да мүн лэ иимэ воскресник үнгэргэгдэхэнь. Амгалантада 100 гектар һайжаруулагдаһан бэлшээритэй болохо хүсэлэнтэйбди. Воскреснигүүдэй үдэрнүүдтэ бэлэдхэгдэһэн һургаагаар шэнэ бэлшээриеэ хорёолхо түсэбтэйбди,— гэжэ совхозой парткомой секретарь мэдүүлнэ.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

Барилгын шэнэ материал

Багдаринай геологуудай экспедициин хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ жэлдэ барилгада шухала хэрэгтэй материал олоһон юм. Тэрээгээрээ геологууд туршалгын түрүүшын барилга хэжэ, тусхай шалгалта хэһэн байгаа. Туфол нэрэтэй энэ барилгын шухала, үнэтэй сэнтэй хоёр миллион кубическа метр материал малтагдажа абтаад, ажалшадай депутадуудай Баунтын аймгүйсэдкомдо үгтэбэ. Тиин Баунтын аймагай ажахы, предприятинууд туфолаар барилга хэхэ болобо.

С. ДЖЕДЖУЛА.

Һонирхолтой, хэрэгтэйшье

Һаяшаг Улаан-Үдын багшанарай нэгэдэхи училищида зурагай ба черчениин таһагай курсынхид «А ну-ка, парни!» гэжэ гаршагтай үдэшэ үнгэргэһэн байна.

Энэ мүрысөөн-үдэшэдэ хүбүүд, басагад олоор сугларжа, номер бүхэниинь ехэтэ һонирхон хараһан, хани халуунаар угтаһан байна.

Ендэр дээрэ шамбай бэрхэ хүбүүд гаража, мүрысөөнэй программатай танилсаад хаба шадалаа туршалсана. Эндэмнай ганса бар хүсэеэ туршаха бэшэ, харин элдэб олон асуудалнуудта яаруу түргэнөөр, тоб байса харюусаха ёһотой бшуу. Пом судар олоор уншаһан, ухаан мэдэрэлээ гүнзэгырүүлжэ байхаяа оролдогшад шалгараа.

Жэшээлбэл, өөрынгөө мэргэжэл тухай юун гэжэ һананаш? гэжэ асуудал байха. Үгышье һаа, хабтагай дээрэ зураатай орёо хүшэр зурагай нюусые, гол түлэб удхые тайлбарилан хөөрэхэ, мүн энэ зурагай хүмүүжүүлхы удхые ойлгуулжа үгэхэ болоно. Коммунис үзэл бодолтойгоор, дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлэгдэжэ байһан ерээдүй багшанарай бэлиг билтаран гаража, ямаршье орёо асуудалда харюусахаар бэлэн байһыень харуулна бшуу. Студент П. Очиров шэрэм соо талха шарахадаа, нааданхай хүүлхэ хуурайлхадаа шалгаржа, эрхим һайн сэгнэлтэдэ хүртөө. Тиихэдэ В. Протопопов гэгшэ граждан оборонодо хабаатай асуудалнуудта торьдоһогүйгөөр харюусажа, хоёрдохи һуури эзэлээ. Башеев В. гэгшэ нэгэ пүүдэй гиир бултанһаа үлүү үргэжэ, гурбадахи һуурида гараа.

Эрхимлэгшэдтэ үнэтэй бэлэгүүд, грамотанууд барюулагдаа. Манай училищида үнгэргэгдэһэн «А ну-ка, парни» гэжэ гаршагтай үдэшэ бултанда һайшаагдаа.

Э. МАНЗАРОВ,
Улаан-Үдын багшанарай нэгэдэхи училищиин студент.

ЕЭДЭРЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛХЭ

Багахан аудиторидо таарууламгдаһан, сугсага баабгай, ягаахан, сэнхирхэн куклануудай, «хөөрхэн» үхибүүдэй хабаадалгатай «хөөрхэн» кинонуудые багашуулда зорюулан гаргаха хэрэгтэй гэжэ зарим кинематографистнууд һанадаг.

Үхибүүдтэ ба эдиршүүлдэ зорюулагдаһан кинонууд ган сал хүүгэд, багашуул тухай кино бэшэ ха юм. Тэдэ кинонууд ороной түүхэ, габьяата эрдэмтэдэй, зохёолшодой, хубисхалшадай амидаралда зорюулагдаһан байдаг. Эгээл иимэ ушарһаа нэгэдэхи классайшье, нилээд томошье хүүгэдэй ургалтада кино горитойхон нүлөө үзүүлнэ гээшэ.

«Совет кинематографиин саашанхи хүгжэлтын арга боломжо тухай» КПСС-эй ЦК-гай 1972 оной августын тогтоол дотор үхибүүдтэ зорюулагдаһан кинодо онсо анхарал хандуулагдана. Тус тогтоол бидэниие, совет кинематографистнуудые энэ орёо, үшөө хүсэд шиидхэгдээгүй асуудалаар бодолгото болгоно.

Гансал һайхан юумэ харуулхагүй, мүн һайхан юумэнэй түлөө тэмсэжэ һургаха гээшэ искусствын зорилго мүн. Манай социалис общество габшагай түргэнөөр хүгжэн һалбаржа байна.. Энэ хүгжэлтые зүбөөр, обществын ажабайдал эли тодоор, хурса асуудалнуудһаа айнгүй зураглан, өөрынгөө бэлигэй ашаар эдэ бүгэдые экран дээрэ харуулха, кино харагшадай сэдьхэл хүдэлгэн, тэдэниие бодолгото болон зүб тобшолол хэхээр кино найруулха гээшэ совет кинематографистын үялга мүн. Социалис ба капиталис хоёр лагерьта хубаагдаһан, дэлхэй дээрэ үзэл сурталай эбсэшэгүй тэмсэлэй боложо байгаа үедэ энэ эгээл шухала болоно. Тиимэһээ ажабайдал гүнзэгыгөөр харуулга, коммунизмын үзэл сурталай хүсэн түгэсые залуу үетэндэ харуулга зохёохы ажалтанай гол зорилго болоно. Эгээл иимэ ушарһаа үхибүүдэйшье кинодо баримтагүй хооһон бодолтой, дутуу ядуу хэлэлгэтэй би эбсэхэгүй байнаб.

Кинофильмнүүд соо, илангаяа үхибүүдтэ зорюулагдаһан кино соо хүнэй һайн һайханиие, үнэн сэхэ шанар, журамтай байлгые харуулха хэрэгтэй гэжэ би хэлэхэ байнаб.

Киноискусствын урлан бүтээхэ арга боломжо хэмжээлэшэгүй ехэ. Иимэһээ режиссёрнууд нэгэл янзаар кино найруулха ёһогүй. Һонирхолтойшье бодолые хуушан маягаар харуулхада һонигүй байдаг ха юм. Тиимэһээ шэнэ арга боломжонуудые бэдэрхэ хэрэгтэй. Хододоо, нэгэшье минута алдангүй бэдэрхэ хэрэгтэй. Искусствын бүтээлнүүдэй эгээл һайниинь шэлэжэ абан, тэдэнһээ үндэһэлэн шэнэ зохёолнуудые урлан бүтээхэ хэрэгтэй.

Марк ДОНСКОЙ,
СССР-эй арадай артист, Социалис Ажалай Герой.

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

АРТИСТ АЙЛШАЛБА

Киноактер Геннадий Данзанов аймагай нютаг, тосхонуудаар мүнөө үедэ айлшалжа ябана. Тэрэ Нарһатын соелой байшанда уулзалга үнгэргөбэ. Энэ уулзалга Буряадай АССР-эй 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдана. Артист Данзанов «Буряад орон — совет кинодо» гэһэн һонирхолтой лекци уншаа. Мүн тэрэ творческо ажал ябуулга тухайгаа хөөрэһэн байна.

Уулзалгын түгэсхэлдэ Буряад орон тухай фильмүүдһээ хэһэгүүд суглаарагшадай үмэнэ харуулагдаба.

ЛЕКЦИ УНШАГДАНА

Комсомольско дунда һургуулиин багша Г. П. Тугалуков «Юбилейный» совхозой холын отара, фермэнүүдээр ябажа, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл тухай лекци уншана. Совхозой 2-дохи отделенидэ ошоод, һаяхан бусажа ерээ.

Энэ нүхэр эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан, дайшалхы орден, медальнуудта хүртэһэн байха юм. Дайнай ветеран Совет Арми болон Далайн-Сэрэгэй Флодой һайндэртэ зорюулһан лекци уншаа.

Энэ уулзалгын һүүлээр тус һургуулиин багшанарай хүсөөр суглаарагшадай үмэнэ концерт харуулагдаба.

Э. ЦЫБИКОВ.

МОСКВА. 1969 ондо Москвада баледэй артистнарай Уласхоорондын түрүүшын конкурсын болоходо Людмила Семеняка олондо мэдээжэ болоо һэн. Ленинградай хореографическа училищи дүүргэһэн залуу балерина конкурсын лауреат болоһон юм. 1972 ондо Людмила Семеняка баледэй артистнарай Бүхэсоюзна конкурсын лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тингэжэ энэ бэлигтэй хатарша басаган Ехэ театрай суута труппын солисткаар абтаа һэн. Театрта залуу хатаршад олоороо ерэжэ байдаг. Людмила эрхим балетнэ зүжэгүүдэй гол партинуудые, тэрэ тоодо, «Лебединое озеро» балетдэ Одетта-Одиллиин, «Щелкунчик» балетдэ Машын рольнуудые тэрэ гүйсэдхэнэ. Дэлхэй дээрэ суурхаһан мэдээжэ балерина, СССР-эй арадай артистка Галина Уланова залуу балеринада мэргэжэл шадабаряа дамжуулан үгэнэ. Людмила энээгээрнь ехэл омогорходог.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Щелкунчик» баледһээ хэһэг. Маша — артистка Людмила Семеняка; Щелкунчик — принц — артист Вячеслав Гордеев.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ҺОНИН

Ленинградай мюзик-холлой баледэй эхэнэрнүүдэй бүлэг «Вологодские кружевницы» гэһэн хатар гүйсэдхэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ОРКЕСТРҺЭЭ ФИЛАРМОНИ ХҮРЭТЭР

Дагба Ринчинов һаяхан Эрхүү хотодо үнгэргэгдэһэн хүдөөгэй уран һайханай бүлгэмүүдэй зональна харалгада хабаадалсаад ерээ. Тус харалга дээрэ. драмын театрай зал соо тэрэнэй зохёоһон «... оронтоёо бидэ хамта ургэ... бди» гэһэн вокально-хоровой цикл зэдэлээ юм.

Агын багшанарай училищиин багша, РСФСР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Д. Ринчинов олон хүгжэм зохёон найруулаа юм. Оркестртэ хамта фортепианада наадаха буряад темэдэ зорюулагдаһан сюитэнь Москвада наадагдаһан байна.

Хэдэн жэлэй саада ... Д. Ринчиновэй үүсхэлээр ... най орон дотор түрүүшын буряад инструментнүүдэй оркестр байгуулагдаһан юм. Энэ оркестр арадай филармониин үндэһэ һуури боложо үгэһэн. Ябан ошон оркестр улам ... гэдэһэн, хуур, чанза, болон хүгжэмэй бусад инструментнүүд олон болоо. Зональна харалга дээрэ оркестртэ бүхэроссиин харалгада хабаадалсаха эрхэ гурбадахияа ... доо.

Л. ФАДЕЕВ, ТАСС-ай корр.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААҺАА

ХАНОЙ

Ехэ баяр хүргэнэ

ТАСС

Американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн, Эхэ оронoo хамгаалхын түлөө хэһэн дайндаа вьетнам арадай илалта туйлаха хэрэгтэнь совет арад, аха дүү Советскэ Союзай, аха дүү бусад социалис оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүд, бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүнүүд ехэ туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэн байна гэжэ ДРВ-гэй премьер-министрэй орлогшо, оборонын министр, армиин генерал Во Нгуен Зиап, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 55 жэлэй ойтой дашарамдуулан, ДРВ-дэхи совет посольстводо үнгэргэгдэһэн баярай уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Орон доторoo амгалан байдал тогтоохо хэрэгтэнь совет арад, аха дүү социалис оронуудай арадууд, дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүнүүд туһалха байха гээд найданабди гэжэ тэрэ хэлээ.

Бидэндэ туйлай ехэ туһа хүргэһэн Советскэ Союзай партида, правительствада, арадта, зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ, аха дүү бусад социалис оронуудай партинуудта, правительствануудта, арадуудта, зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ, бүхы түбинүүдтэхи манай хани нүхэдтэ баяр хүргэхыетнай гүйнабди гэжэ Во Нгуен Зиап хэлэбэ.

ДЕЛИ

Һуралсал һайжаруулха

ТАСС

Орон доторoo һуралсал һайжаруулгада Индиин правительство анхаралаа ехээр хандуулна. Индиин национальна экономико хүгжөөхэ табдахи табан жэлэй түсэбэй проект дотор энээндэ 32,5 миллиард рупий һомологдохоор хараалагдана Юрэнхы эрдэмэй дунда һуралсалые һайжаруулгада онсо анхарал хандуулагдана.

ПАРИЖ

СОВЕТ ЭРДЭМТЭДЭ — ҮНДЭР ШАГНАЛ

ТАСС

«Марс планетые шэнжэлхэ хэрэгтэ онсо гайхамшаг туһа хүргэһэнэй, тиин замбуулинай автомат гү, али залагдан жолоодогдодог онгосонуудай туһаламжаар Наранай аймагые шэнжэлхэ зам нээһэнэй түлөө» астронавтикын талаар 1972 оной уласхоорондын «Галаберэй шан» совет эрдэмтэ М. Я. Маровта олгогдобо.

«Галаберэй шангай» жюриин гэшүүн, Франс Пресс агентствын научна шэнжэлэгшэ Серж Берг, ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, иигэжэ хэлэбэ:

«Галаберэй шан» арбан табан жэлэй урда тээ бии болгогдоо һэн. Замбуулинай дайда руу дүүлиин дабшаха зам хүн түрэлтэндэ нээһэн — совет космонавт Юрий Гагарин энэ шанда түрүүлэн хүртэһэн байгаа. Түрүүшын эхэнэр-космонавт Валентина Терешкова, бүлэг совет эрдэмтэд, замбуулинай дайдые шэнжэлэгшэд «Галаберэй шанда» мүн лэ хүртэһэн юм. Совет эрдэмтэд Наранай аймагые шэнжэлгэдэ туйлай ехэ туһа хүргэжэ байна.

ВАШИНГТОН

КНР-тэ Г. Киссинджерэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай коммюнике

ТАСС

Национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджерэй Пекиндэ хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай коммюникее Сагаан байшан тунхаглаа.

США-гай президентын аяншалһанһаа хойшо үнгэрһэн үе соо хоёр ороной хоорондохи харилсаа хүгжөөхэ асуудал зүбшэлэгдэһэн байна гээд коммюнике дотор хэлэгдэнэ. США-гай ба КНР-эй хоорондохи харилсаа һайжаруулха хэрэгые түргэдхэхөөр саг ерээ гэжэ коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ.

«Али бүхы һалбаринуудта хабаатай харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ, худалдаа наймаанай программа зохёохо гэжэ үгэеэ ойлголсообди. Хоёр тала өөр өөрынгөө бүлэг түлөөлэгшэдые ойрын сагта нүгөө талынгаа ниислэл хотодо эльгээхэ гэжэ шиидхээ.

ХАНОЙ

Сэрэгэй делегациин ното

ТАСС

Дүрбэн талын сэрэгэй хамтын комиссида ородог Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын сэрэгэй делегациин толгойлогшо генерал-лейтенант Чан Ван Ча Урда Вьетнамдахи байдалые хинан шалгаха уласхоорондын комиссида тусхай ното эльгээбэ. Вьетнамдахи дай болиюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээе сайгон тала саг үргэлжэ эбдэнэ гэжэ тэрээн доторнь урид буруушаагдана.

ХАНОЙ

Сэрэгэй делегаци буруушаана

ТАСС

Урда Вьетнамай патриодуудай тамалагдан зобоогдожо байһан Антхой түрмэдэ орожо харахынь энэ комиссиин түлөөлэгшэдтэ арсалта хэһэнтэйнь дашарамдуулан, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын сэрэгэй делегаци дүрбэн талын сэрэгэй делегацинуудай толгойлогшонорто буруушаалта хэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

ЛОНДОН

Буһалгаата тэмсэл улам үргэдэнэ

ТАСС

Англиин ажалшадай буһалгаата тэмсэл улам үргэдэнэ.

Газай промышленностиин 47 мянган хүдэлмэришэд, буһалгаалагшадай манлайда ябана. Орон доторхи 700 гаран промышленна предприяти сүм зогсоогдоо. Урда Уэльсэй булад хайлуулгын предприятинуудай, Англиин медицинскэ эмхи зургаануудай олон мянган хүдэлмэришэд буһалгаална.

Буһалгаата тэмсэл Англиин ниислэл хотодо һүжэрбэ. Февралиин 20-до байдалыень һайжаруулха эрилтэ табиһан Лондоной 1500 гаран багша буһалгаалагшадтай ниилэһэн байгаа. Энээнһээ уламжалан, 40 мянга гаран үхибүүн номоо үзэбэгүй.

Лондоной пригородно поездүүдай 30 мянга шахуу машинистнууд багшанартай хамта буһалгаалба.

ДАККА

Муджибур Рахманай мэдүүлгэ

ТАСС

«Бангладешэхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ дэмжэлгэ үзүүлһэн, бэеэ дааһан байдалтай болохо, социально-экономическа дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэнь манай арадта мүнөөшье туһа хүргэжэ байгаа Советскэ Союзай правительствада, арад зондо гүн сэдьхэлһээ баяр хүргэнэбди, — гэжэ Бангладешэй премьер-министр Муджибур Рахман һунгалтын урда тээ Раджбари хотодо болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлбэ.

Бангладешэй правительственна делегациин албанай хэрэгээр Советскэ Союзда аяншалһанһаа хойшо үнгэрһэн жэлэй турша соо хоёр ороной хоорондохи харилсаан нилээд һайжараа гэжэ Муджибур Рахман тэмдэглээ. Манай арадуудай хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон Бангладешэй ба СССР-эй аша туһада, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай тогтон бэхижэлгын аша туһада амжалтатайгаар хүгжэнэ гээд премьер-министр хэлэбэ.

«Хани барисаа, харилсаа холбоогоо али бүхы талаарнь хүгжөөлгын ёһо гуримуудһаа үндэһэлһэн», Бангладешэй, Индиин хоорондохи харилсаанда премьер-министр үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байна.

САНТЬЯГО

САЛЬВАДОР АЛЬЕНДИИН ҮГЭ

ТАСС

Хоёр жэлэй урда тээ арадай правительствын шэлэн һунгаһан, ажалшадай илалтые улам батадхан бэхижүүлхэ гээшэ миниин уялга мүн. Үргэн ниитэ арад зоной нэгэдэл таһалха гэһэн хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудые гүрэнэй толгойлогшо эрид шүүмжэлбэ.

Гүрэнэй толгойлогшо Чилиин урда провинцинуудаар аяншалхадаа, Био-Био провинцидахи Лос-Анжелес хотодо хүрэһэн байна. Мартын 4-дэ үнгэргэгдэхээ байһан парламентын һунгалта дээрэ арадай нэгэдэл амжалта туйлаха байха гэжэ Сальвадор Альенде, эндэ үнгэргэгдэһэн митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, найдажа байһанаа мэдүүлээ.

ПАРИЖ

Франс Пресс агентствын мэдээсэл

ТАСС

Францин гадаадын хэрэгүүдэй министр Морис Шуман Израилиин хэрэгүүдые эрхилхэ этигэмжэтэ Джозеф Хадасые Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ дуудажа, хөөрэлдэһэн байна гээд Франс Пресс агентство мэдээсэнэ. Февралиин 21-дэ Синайн хахад арал дээгүүр ниидэһэн Ливиин авиакомпаниин «Боинг-727» түхэлэй пассажирска самолёдые Израилиин истребительнүүдэй буудажа унагааһандань, Францин хүн зон һанаагаа зобожо байна гэжэ тэрэ мэдүүлэ.

ДАККА

Шухала алхам

ТАСС

«Индохитадта бата бэхи амгалан байдал тогтооха замда шэнэ шухала алхам болоно» — гэжэ Бангладешэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Абдус Самад Ласто амгалан байдал һэргээхэ ба национальна үгэеэ ойлголсолго туйлаха тухай хэлсээнэй баталагдаһые сэгнэбэ.

Энэ хэлсээн Зүүн-Урда Азидахи түгшүүрилые һуларуулгада ехэ удха шанартай гэжэ Абдус Самад эндэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор мэдүүлээ.

Индохитадтахи арадуудай хоорондын харилсаанда шэнэ үе сагай тогтоогдохо байһандань Бангладешэй арад найдана гээд министр тэмдэглээ.

ЛОНДОН

Лондондо хөөрэлдөөнүүд болоо

ТАСС

США-гай президентын тусхай түлөөлэгшэ П. Питерсон Англиин правительствын гэшүүдтэй хоёр үдэрэй турша соо хөөрэлдөөнүүдые хэбэ. Худалдаа наймаанай, хүдөө ажахын асуудалнуудые, «юрэнхы дэлгүүрэй» хэрэгүүдые эрхилдэг министрнүүдтэй хөөрэлдэхэһөө гадна, Англиин гадаадын хэрэгүүдэй, оборонын министрнүүдтэй уулзаһан байна.

Питерсон Лондон ерэхэдээ, США-гай ба Европодохи тэдэнэй союзнигуудай урда табигдаһан худалдаа наймаанай-экономическа, сэрэгэй-политическэ асуудалнуудые зүбшэлһэн байха юм.

ПАРИЖ

Нгуен Тхи Биниин мэдүүлгэ

ТАСС

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Тхи Бинь ямаршье бүлэглэлдэ хабаадаагүй оронуудай, тодорхойлон хэлэхэдэ, Индиин, Индонезиин, Кипрэй, Малайзиин, Кениин, Мароккын, Венесуэлын, Афганистанай дипломатическа түлөөлэгшэдтэй Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын Париждахи байшан соо уулзаба.

«Вьетнамдахи дай болиюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээе наринаар, хэлбэришэгүй бэелүүлгэдэ нүлөөлхэ» бүхы юумэ хэхыень Нгуен Тхи Бинь эдэ оронуудай правительствануудые уряалаа.

Энэ хэлсээе бүхы талануud хэлбэришэгүй бэелүүлхэ ёһотой гэжэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство тоолоно гээд Нгуен Тхи Бинь тэмдэглэбэ. Тус хэлсээ бэелүүлжэ, амгалан байдал һэргээхэ, национальна эблэрэлгэ ба үгэеэ ойлголсолго туйлаха гээшэ манай политика болоно гэжэ тэрэ хэлэһэн байна.

ОТТАВА

У. Каштанай мэдүүлгэ

ТАСС

1974 оной финансын жэлдэ правительствын дурадхаһан федеральна шэнэ бюджет орон дотор хүдэлмэригүйдэлгые үндэһөөрнь усадхажа шадахагүй гэжэ Канадын Коммунис партиин Генеральна секретарь У. Каштан мэдүүлбэ. Финансын министрэй тусхай мэдээнүүдэй ёһоор, 1973 оной һүүл багта Канадын ажалшадай зургаан процентнь хүдэлмэригүй байха болоно.

Юумэнэй сэн ехээр хүндэрнэ. Правительственна бюджет энэ асуудалые шиидхэхэгүй байна гэжэ У. Каштан тэмдэглээ.

Ажалшадай эрилтэ хүсэлэнгүүдые хангахын тула правительствын зарим тэды буулта хээшье һаань, эдэ үргэн ниитэ зоной бүхы эрилтэнүүдые хангажа шадахагүй гээд У. Каштан мэдүүлбэ.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хууда... Мүрысөөн тухай түрүү... шэг. «Малшадта — үдэ... риин анхарал» — сугл... бари. Буряадай АССР... Верховно Соведэй Пр... диумэй Указууд.

Хоёрдохи хууда... «Коммунистнуудай т... шын программна доку... гэһэн Н. Мараевай ст... гай эхиниинь. Аймаг... зетэнүүдһээ абтаһан ... сэлнүүд. Рабкорой ... мэдээсэл.

Гурбадахи хууда... «Малшадта — үдэр б... анхарал» — суглуу... Н. Мараевай статья... гэсхэл.

Дүрбэдэхи хууда... Уласхоорондын шэн... Хилын саана. Спорт.

СЭНХИР ЭКРА...

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...
Улаан-Үдэ харуул...

19.00 — һургуулии... бүүдтэ зорюулагдаһан «... гэһэн программа. 19.... «Байгаалиие хамгаалга — ... гэдэ арадай хэрэг» — ... хэлэн дээрэ хөөрэлдөөн. ... — Телепанорама. 20.25 ... Хүгжэмтэ забһарлалга. ... — «Гурбадахи, шиид... Буряадай барилгын у... ниин начальник К. А. В... нянцын үгэ хэлэлгэ. 20.... «Устремленные вперёд» ... киноочерк. 21.00 — ... гэй час. 22.00 — «Фак... залуушуулай програм... «Первый парень».

«Спортлотогой» энэ ... февралиин 20-до үнгэр... һэн 5-дахи тиражай ш... ринүүдэй хэмжээнүүд ... дорбо.

Зургаан номерто 5 ... ган, табан номерто 3... дүрбэн номерто — 33, ... бан номерто — 3 ту... тудаа.

Удаадахи тираж ф... лиин 28-да болохо.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...**

Профсоюзуудай Бу... дай областной совет ... лон профсоюзуудай о... стной комитедүүд сов... фой секретарь ну... Д. Ц. Ринчиногой хай... та эжы

Найданова ЦЫПИЛЭ...

наһа бараһантайнь ... парамдуулан гүн... шаналалаа мэдүүлнэ.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной февралиин 27. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-01348. Заказ № 1...